

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Participace občanů na správě věcí veřejných a rozvoji obce

Bc. Dita Hrnčířová
Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

Studijní program Veřejná správa

Studijní obor Veřejná správa

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Participace občanů na správě věcí veřejných a rozvoji obce

Předkládá: Bc. Dita Hrnčířová

Plzeň 2021

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Katedra veřejné správy

Fakulta právnická

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Dita HRNČÍŘOVÁ**
Osobní číslo: **R19N0014P**
Studijní program: **N0421A220001 Veřejná správa**
Studijní obor: **Veřejná správa**
Téma práce: **Participace občanů na správě věcí veřejných a rozvoji obce**
Zadávající katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je popis současné situace participace občanů v obci Ejpovice. Tato práce zkoumá uplatňování participace občanů na určitém území, konkrétně v obci Ejpovice. Stežejním tématem je míra participace občanů, jejich zájem o účast v orgánech obcí, participace u voleb a ochota účastnit se věcí veřejných za využití dalších forem participace. V závěrečné kapitole je zhodnoceno dotazníkové šetření a rozhovor se starostou obce Ejpovice a shrnutí této diplomové práce.

Rozsah diplomové práce:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

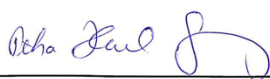
viz zvláštní seznam

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Louda, CSc.**
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **29. března 2020**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2021**

JUDr. Petra HRUBÁ SMRŽOVÁ, Ph.D. (v.z.)

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. srpna 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Participace občanů na správě věcí veřejných a rozvoji obce“ zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 26. 3. 2021

.....

Podpis

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za odbornou a pedagogickou pomoc při zpracování mé diplomové práce.

Seznam použitých zkratk

ČR = Česká republika

ECHMS = Evropská charta místní samosprávy

EU = Evropská unie

FAQ = často kladené otázky

FO = fyzická osoba

LZP EU = Listina základních práv Evropské unie

LZPS = Listina základních práv a svobod ČR

MPOPP = Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

MS CHPH Ejpovice = místní spolek Chovatelů poštovních holubů Ejpovice

PO = právnická osoba

SEU = smlouva o Evropské unii

Správní řád = zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

VS = veřejná správa

Zákon o obcích = zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

ZOSPI = zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

ZVZO = zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů

Obsah

1. ÚVOD	1
2. ZÁKLADNÍ POJMY	3
1.1. PARTICIPACE	3
1.2. E-PARTICIPACE.....	4
1.2.1. VÝHODY A NEVÝHODY E-PARTICIPACE	5
1.3. VEŘEJNÁ SPRÁVA	6
1.3.1. ČLENĚNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	7
1.3.2. VEŘEJNÁ SPRÁVA VE VZTAHU K MOCI ZÁKONODÁRNÉ, VÝKONNÉ A SOUDNÍ	8
1.4. DOBRÁ SPRÁVA	9
1.4.1. ZÁSADY DOBRÉ SPRÁVY	10
1.5. OBEC.....	11
1.6. OBČAN	12
3. PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	13
3.1. ČESKÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	13
3.2. MEZINÁRODNÍ A UNIJNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	18
4. MOŽNOSTI PARTICIPACE OBČANŮ NA VĚCECH VEŘEJNÝCH.....	22
4.1. PARTICIPAČNÍ ŽEBŘÍK	23
4.2. POLITICKÁ PARTICIPACE	25
4.3. OBČANSKÁ PARTICIPACE	26
4.4. PARTICIPATIVNÍ ROZPOČTOVÁNÍ	27
4.5. CENTRÁLNÍ ÚROVEŇ PARTICIPACE	30
4.6. REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ PARTICIPACE.....	32
4.7. MÍSTNÍ ÚROVEŇ PARTICIPACE	33
4.8. POVINNOSTI ZÁKLADNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ SOUVISEJÍCÍ S PARTICIPACÍ OBČANŮ	34
4.9. FORMY PARTICIPACE OBČANŮ VE VEŘEJNÉM ŽIVOTĚ.....	37
5. OBEC EJPOVICE – DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ A ROZHOVOR.....	56

5.1.	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O EJPOVICÍCH	57
5.2.	ROZHOVOR SE STAROSTOU OBCE EJPOVICE	60
5.3.	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ.....	64
6.	ZÁVĚR.....	75
	RESUMÉ	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	80
	INTERNETOVÉ ZDROJE	80
	VĚDECKÉ ČLÁNKY	85
	KNIHY A JINÉ TIŠTĚNÉ ZDROJE	85
	LEGISLATIVA A JUDIKATURA.....	87
	SEZNAM GRAFŮ.....	89
	SEZNAM TABULEK	90
	PŘÍLOHY	91

1. Úvod

Diplomová práce se zabývá participací občanů na správě věcí veřejných a rozvoji obce v ČR. Tato práce je rozdělena na část teoretickou a část analytickou.

První kapitola je věnována základním pojmům, přičemž v rámci podkapitol je nastíněna oblast participace, e-participace, a to včetně zhodnocení jejich výhod a taktéž nevýhod. Dále pak je zde popisována teorie nástroje e-participace, veřejná správa, institut dobré správy, ale rovněž v tomto případě zcela nepostradatelný pojem obec a občan.

V následující kapitole jsem se zabývala právní úpravou, která je s tématem diplomové práce úzce spjata. Kapitola je rozčleněna na část, která se věnuje české právní úpravě a na část, která zmiňuje mezinárodní a unijní právní úpravu. Ve vztahu k české právní úpravě budou okrajově zmíněny stěžejní právní předpisy, a to Ústava, Listina základních práv a svobod, které jsou součástí ústavního pořádku České republiky, dále pak obecní zřízení, krajské zřízení, zákon o hlavním městě Praze, zákon o místním referendu a zákon o svobodném přístupu k informacím. V druhé části uvedené kapitoly je zařazena Úmluva o ochraně lidských práv a svobod, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Listina základních práv Evropské unie a Evropská charta samosprávy.

Nejpodstatnější část této práce se zabývá možnostmi, které jsou dány občanům k participaci, tj. podílení se občanů na veřejném životě. V rámci této kapitoly bude projednáván mimo jiné participativní žebřík, politická a občanská participace, participativní rozpočtování a dále pak centrální a regionální úroveň participace, místní úroveň participace, povinnost základních samosprávných celků souvisejících s participací občanů a formy participace občanů ve veřejném životě. Mezi tyto formy participace občanů na veřejném životě, jimiž se ve své práci budu zabývat, řadíme zejména volby do zastupitelstva obce, místní referendum, účast občanů a jejich právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva, právo podávat návrhy, připomínky a podněty orgánům obce, právo nahlížet do dokumentů obce a jejich orgánů, podávání petic občany a podávání stížností. Poslední kapitola zmiňuje další možnosti občanské a politické participace.

Analytická část je tvořena dotazníkovým šetřením vykonaným v obci Ejpovice, hodnocením participace občanů na lokální úrovni a dále pak rozhovorem se starostou obce panem Kalčíkem. Tato část mimo již uvedené obsahuje základní

údaje o obci Ejpovice, hlavní cíle kladené na předmětný výzkum, metody jeho zpracování a taktéž vyhodnocení výsledku daného výzkum.

Cílem této práce je zhodnocení míry participace občanů na místní úrovni v obci Ejpovice a zájmu o participaci. Důležitá je také otázka, na kterou má můj výzkum odpovědět, a to, zda se občané obce Ejpovice zajímají o záležitosti týkající se jejich obce a zda využili možnost participovat se na věcech veřejných. Stěžejním tématem je zájem občanů o účast v orgánech obce, ochota účasti na správě věcí veřejných a jejich aktivita při volbách.

2. Základní pojmy

V této kapitole jsou vysvětleny pojmy, které je nezbytné blíže představit pro plné porozumění tématu mé diplomové práce. Mezi takové pojmy patří institut participace, e-participace, veřejná správa, dobrá správa, obec a občan.

2.1. Participace

Participace je klíčovým slovem v této diplomové práci, a proto je nutné jej vysvětlit zevrubněji.

Participace je pojem, který pochází z latinského pojmu *partem capere*. Tento výraz znamená mít podíl, sdílení něčeho, účast, anebo podílení se na něčem. Odtud také pochází participant neboli účastník či podílník.¹ Participativní rozhodování zvyšuje úroveň přiměřené rozhodovací pravomoci. Může probíhat v jakékoliv oblasti lidské sociální činnosti, například v oblasti ekonomické, politické, kulturní či rodinné.²

Pojem participace se objevil ve filosofii, kdy Platón řešil vztah mezi jsoucími věcmi a idejemi dobra pomocí pojmu participace. Tvrdil, že jsoucno, které se participuje na ideji dobra, je dobré.

V politické teorii použil tento termín Jean Jacques Rousseau. Rousseau se zabýval participační demokracií, která lze spatřit například ve veřejné diskusi či referendu. Podle Jeana J. R. je cílem demokracie, aby se občané participovali na vládě.³

Pojem participace je používán také v teorii řízení, například v řízení participativním. Označuje styl řízení, který vyžaduje vysokou účast pracovníků a orgánů dohledu při rozhodování, které ovlivňují jejich práci. Termín participace je rovněž užíván i v participační ekonomii.⁴

---

¹ Participace. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Participace>

² Participation (decision making). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Participation_\(decision_making\)?oldid=249840036](https://en.wikipedia.org/wiki/Participation_(decision_making)?oldid=249840036)

³ Participace. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Participace>

⁴ Participation (decision making). In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Participation_\(decision_making\)?oldid=249840036](https://en.wikipedia.org/wiki/Participation_(decision_making)?oldid=249840036)

Participace ve veřejné správě znamená zapojení se občanů na rozhodování ve věcech veřejných. Občané se zpravidla participují na rozhodování v místě jejich bydliště. Projevem participace na veřejných záležitostech v místě bydliště by byla například účast na vyhlášeném obecním referendu v obci Ejpovice, které by se týkalo sloučení obce Ejpovice a obce Klabava.

2.2. E-participace

E-participace je často nesprávně považována za synonymum e-voleb, jedná se avšak o veškeré procesy, které zapojují občany do rozhodovacích procesů za použití informační a komunikační technologie.

Tedy e-participace jsou veškeré rozhodovací procesy, nejen elektronické volby, jež jsou samy o sobě součástí e-participace. E-demokracie je institut složen ze dvou základních složek, jimiž jsou právě e-volby a e-participace.

Institut e-participace je možnost sledovat rozhodovací procesy zvolených zastupitelů v reálném čase pomocí videa v online prostředí. V tomto směru je v současné době v České republice možné sledovat online zasedání Poslanecké sněmovny v audiovizuální a zvukové formě. Senát lze přímo sledovat pouze v audiovizuální formě. Některá města jako je například Praha či Jihlava poskytují přímé přenosy ze zasedání zastupitelstva.

Dalším příkladem projevu e-participace v praxi je veřejná diskuse. V současné době se ústřední státní instituce na svých webových stránkách veřejným diskusím spíše vyhýbají, anebo se je snaží nahrazovat institutem FAQ. Zkratka FAQ znamená často kladené otázky a obsahuje odpovědi na otázky, které daný institut považuje za často pokládané z řad občanů. Pro obce a města mohou být elektronická veřejná fóra přínosem pro zlepšení řízení věcí veřejných. Příkladem je město Vlašim, jehož starosta využíval názory z diskusního fóra pro rozvoj města.⁵

---

⁵ PEKÁREK, Aleš. E-participace a její současný stav v české praxi. Ikaros [online]. 2008, ročník 12, číslo 4 [cit. 2020-10-27]. urn:nbn:cz:ik-12767. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/12767>

Důležitým nástrojem e-participace je e-konzultace. E-konzultací je myšlen online interaktivní metodický seminář, kterého se účastní lidé v online prostředí, v předem určeném čase prostřednictvím internetové sítě a sluchátek, popřípadě i webkamery. Lidé tak mohou prostřednictvím e-konzultací pokládat otázky, poskytovat materiály a slyšet diskuzi k určitým, aktuálně probíraným, problémům. Výhoda je spatřována v tom, že občané tak nemusí ztrácet čas dopravou na určité místo za účelem konzultace, ale postačí jim pouze internet.⁶

Dalším nástrojem může být e-informování, což je informování prostřednictvím online prostředí, tedy pomocí internetu či například datových schránek. Mezi nástroje ale také patří například e-zplnomocnění či e-rozhodnutí.

2.2.1. Výhody a nevýhody e-participace

Mezi výhody dle mého názoru patří menší náročnost z ekonomického hlediska. Výše uvedeným je myšleno to, že se jedná o rychlejší formu oproti klasické participaci, která je navíc méně nákladná. Rychlost a hospodárnost by pro veřejnou správu měly být důležité, a proto považuji e-participaci za výhodnější, než je participace tváří v tvář s úředníky. E-participace je schopna ušetřit občanům jejich čas. Může jít například o přečtení informací z online webové úřední desky namísto klasické úřední desky, ke které by občan musel dojít.

Dalším příkladem je také odeslání e-mailové korespondence namísto zaslání dopisů prostřednictvím služeb české pošty. Zaslání e-mailu je nejen mnohem rychlejší než doručení klasického dopisu, ale je to také méně nákladné, a to jak pro adresáty veřejné správy, tak pro orgány veřejné správy.

Domnívám se, že z předchozích dvou předností vyplývá další výhoda, kterou je vyšší podíl spoluobčanů na participaci. Z důvodu nedostatku času zapříčiněného například nevyhovující pracovní dobou spojenou s časem trvání dopravy domů se mnoho lidí na participaci nemohlo podílet. Díky elektronizaci participace se tak může zvýšit počet občanů spolupracujících s veřejnou správou. Za kladné také považuji to, že se již občan nemusí ocitát v situacích, kdy na něj, po dlouhém čekání na úradě, čeká po celém dni vyčerpaná, a ne zcela vlídná pracovnice úradu. Z důvodu takových situací je pro mnoho občanů více komfortní e-participace.

---

⁶ Národní síť Zdravých měst České republiky: eKonzultace NSZM [online]. 2019 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <https://www.zdravamesta.cz/cz/akce/ekonzultace-webinare-nszm>

Za negativum by se dal ovšem považovat podmíněný přístup k internetu a schopnost s ním umět zacházet. To může být pro některé spoluobčany problém, ať už kvůli tíživé situaci nebo například proto, že se jedná o osobu vyšší věkové kategorie, která se nenarodila do doby internetu či pro pouhý nezáměr o ovládnutí internetu. Další nevýhodou je dle mého názoru hrozící riziko krádeže identity a jejího zneužití.

2.3. Veřejná správa

Veřejná správa je nástrojem veřejné moci. Máme dva pohledy na veřejnou správu, materiální pohled neboli funkční a formální pohled, tedy organizační pojetí veřejné správy. Obě pojetí vymezují postavení veřejné správy ve struktuře veřejné moci.⁷

Tyto přístupy se vzájemně doplňují, do určité míry jeden bez druhého nemohou existovat a také se někdy mohou obsahově překrývat, avšak ne pokaždé. Veřejná správa bývá definována nejen v pozitivním smyslu, ale také v negativním.

Veřejnou správu (dále jen VS) lze pozitivně definovat jako správu veřejných záležitostí, které jsou vykonávány ve veřejném zájmu.

VS se odlišuje od soukromé správy nejen cílem své činnosti, ale také svým zájmem, tedy veřejným zájmem, nikoliv soukromým. Veřejný zájem je považován za neurčitý právní pojem, to znamená, že nemá ustálenou definici.

Negativní neboli substrakční vymezení VS je to, co veřejná správa není, tedy to, co zůstane, když si odmyslíme moc zákonodárnou, moc soudní a zbývající součásti moci výkonné, které nejsou zařazeny do VS.

Mezi základní vlastnosti veřejné správy patří odbornost, specializace, závislost, politická neutralita a stálost. VS je vykonávána kvalifikovanými pracovníky, je specializovaná na určitou část veřejné správy a má princip nadřazenosti a podřízenosti. Dále se do ní nepromítají politické vlivy nebo politické postoje pracovníků ve veřejné správě. Je činností, která nikdy nekončí, je to soustavná činnost správy veřejných záležitostí.⁸

---

⁷ OCHRANA, František, Milan POTŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa [online].358 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPAC EK.pdf

⁸ MALAST, Jan. Správní právo přehledně [online]. Spravko.cz, 2018 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.spravko.cz/produkty/ebook-spravni-pravo-prehledne/>

2.3.1. Členění veřejné správy

Veřejná správa může být chápána ve formálním, ale i v materiálním pojetí.

2.3.1.1. Veřejná správa ve formálním pojetí

Formální pojetí veřejné správy zdůrazňuje dělbu moci ve státě, vymezuje veřejnou správu úžeji s větší orientací na charakteristické znaky institucí, jež veřejnou správu vykonávají, ale také navrhuje aplikovat veřejnou správu k výkonné moci a jejím orgánům. Veřejná správa je tedy chápána v organizačním pojetí jako soubor institucí, které jsou převážně institucemi exekutivy.⁹

Veřejná správa je ve formálním pojetí chápána jako organizace veřejné správy. V tomto pojetí je veřejná správa tvořena soustavou institucí. Tím jsou myšleny subjekty a vykonavatelé VS, jimž zákon přiznává práva a povinnosti při výkonu správy věcí veřejných. Veřejná správa spadá do moci výkonné jako její podsystém. Je nutné sdělit, že moc výkonná a veřejná správa nejsou synonyma.

Veřejná správa z formálního hlediska bývá znázorňována jako pyramida kvůli hierarchickému uspořádání. Na vrcholu pomyslné pyramidy je vláda jako jediný orgán, a pod ním se pak dále rozšiřuje počet institucí, které jsou na daném stupni správy.

Veřejná správa se pak dělí na státní správu a samosprávu. Státní správa plní úkoly státu jeho jménem a na jeho zodpovědnost. Samospráva je veřejná správa, jež je odlišná od státu, tedy je realizována jménem jiného subjektu než státu. To jsou například samosprávné obce.

Ve formálním pojetí lze organizačně dělit VS, ale rovněž i státní správu podle hlediska územního na ústřední (celostátní působnost), regionální (typicky krajská) a místní (obecní), podle věcného hlediska na všeobecnou (nespecializovaná) a specializovanou (jednotlivé specializované správní úřady).

Samospráva se dělí na územní (kraje a obce), profesní (profesní komory), zájmovou (komory s nepovinným členstvím) a akademickou samosprávu (univerzity).¹⁰

---

⁹ OCHRANA, František, Milan POTŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa [online].358 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

¹⁰ MALAST, Jan. Správní právo přehledně [online]. Spravko.cz, 2018 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.spravko.cz/produkty/ebook-spravni-pravo-prehledne/>

Za veřejnou správu se také považuje například činnost ne zcela samosprávných subjektů lišících se od státu. To jsou například Český rozhlas, Česká tisková kancelář, Česká televize nebo Národní galerie.¹¹

2.3.1.2. Veřejná správa v materiálním pojetí

V materiálním pojetí se veřejná správa chápe jako soubor všech správních činností, které souvisejí s veřejným spravováním a jsou prováděny ve veřejném zájmu. To znamená, že nejsou typicky ani soudní, ani legislativní instituce, avšak vykonávají to, co je v legislativě, a jsou pod kontrolou soudních orgánů.¹² Veřejnou správu v tomto pojetí lze rozdělit na vrchnostenskou a nevrchnostenskou. Ve vrchnostenské správě existuje nerovnost subjektů, kdy jeden o druhém rozhoduje, něco mu povolí či zakáže, a určí k dané činnosti konkrétní podmínky, přičemž ten druhý uposlechne. Ve vrchnostenské správě správní orgán rozhoduje autoritativně. V nevrchnostenské VS není nutné uplatnit veřejnou moc, budou-li úkoly naplňovány. V takové správě existuje rovnost mezi subjekty a ve vztahu platí to, co si dohodnou. Tyto subjekty například uzavírají obyčejné občanskoprávní smlouvy a nemohou jinému vnutit svoji vůli.¹³

2.3.2. Veřejná správa ve vztahu k moci zákonodárné, výkonné a soudní

V této kapitole si stručně představíme vztah veřejné správy k zákonodárství, soudnictví a moci výkonné.

2.3.2.1. Veřejná správa ve vztahu k moci zákonodárné

Veřejná správa je zákonodárství podřazena, protože zákonodárná moc vytváří právní rámec pro veřejnou správu, která jej musí dodržovat. Zákonodárná moc je tudíž veřejné správě nadřazena a vytváří zákony.¹⁴

---

¹¹ MALAST, Jan. Správní právo přehledně [online]. Spravko.cz, 2018 [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.spravko.cz/produkty/ebook-spravni-pravo-prehledne/>

¹² OCHRANA, František, Milan POTŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa [online]., , 358 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

¹³ MALAST, Jan. Správní právo přehledně [online]. Spravko.cz, [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.spravko.cz/produkty/ebook-spravni-pravo-prehledne/>

¹⁴ OCHRANA, František, Milan POTŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa [online]., 358 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

Veřejná správa je ve vztahu k zákonodárství výkonnou a podzákonnou činností, která uvádí zákony do praxe a která se rovněž může na zákonodárství podílet prostřednictvím zákonodárné iniciativy veřejné správy. Určité orgány VS mohou předkládat návrhy zákonů, které jsou následně projednávány orgány moci zákonodárné.

2.3.2.2. Veřejná správa ve vztahu k moci soudní

Soudnictví provádí osoby, které jsou vázány zákony, ale jinak jsou nezávislé. Soudci jsou nezávislí a nikdo jim nemůže nařídít, jak mají rozhodovat, protože rozhodují dle svého, ale objektivního uvážení. Kromě jejich nezávislosti disponují nepřeložitelností k jiným soudům bez udělení jejich souhlasu.

Naproti tomu ve veřejné správě existuje princip nadřazenosti a podřízenosti, tedy orgány VS nejsou nezávislé, ale jsou taktéž vázány zákony a právními předpisy.

VS vykonává činnosti z vlastní iniciativy, kdežto soud nalézá právo až v okamžiku, kdy se na něj obrátí oprávněné subjekty. Soudce rozhoduje autoritativně a objektivně.

2.3.2.3. Veřejná správa ve vztahu k moci výkonné

Do moci výkonné patří veřejná správa, ale také vláda. Vláda politicky vede správu a určuje její směr. Správa vykonává instrukce stanovené politiky.¹⁵

2.4. Dobrá správa

Dobrá správa může být chápána jako soubor požadavků, které mají za úkol zajistit kvalitní a řádné fungování veřejné správy ve státě, který je státem demokratickým a právním, a také respektuje základní práva a svobody lidí. Tyto požadavky jsou ztvárněny v podobě pilířů evropského správního práva.¹⁶

---

¹⁵ OCHRANA, František, Milan POTŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa [online]., 358 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

¹⁶ POTĚŠIL, Lukáš. Ministerstvo vnitra České republiky: „Dobrá správa“ v dokumentech Rady Evropy [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>

Mezi tyto pilíře patří spolehlivost, otevřenost, předvídatelnost, transparentnost, odpovědnost a efektivita.

V našem právním řádu není pojem dobrá správa definován. Je to tedy neurčitý právní pojem.

Zásady dobré správy jsou vymezeny například v dokumentu Rady Evropy s názvem Principy správního práva. Státy mají politický závazek dodržovat soulad s tímto aktem. Je to v podstatě vodítko pro domácí vnitrostátní legislativu a pro výkon veřejné správy. Dalším dokumentem upravujícím principy dobré správy je Rezoluce R (77) 31 Výboru ministrů o ochraně jednotlivce ve vztahu k úkonům správních orgánů.

2.4.1. Zásady dobré správy

Mezi zásady dobré správy patří například princip zákonnosti, rovnoprávnosti, nestrannosti, proporcionality, právní jistoty, konání v přiměřené časové lhůtě, participace a zásada úcty k soukromí.

Princip zákonnosti znamená, že orgány veřejné správy musí postupovat a konat v souladu se zákonem. Musí dodržovat naše vnitrostátní zákony, ale i mezinárodní právo a obecné zásady. Veřejné orgány mohou vykonávat své pravomoci, pokud jsou k tomu zákonem zmocněny a s takovým záměrem, pro který jim byla daná pravomoc svěřena.

Princip rovnoprávnosti zaručuje, že jednání veřejných orgánů s osobami fyzickými musí být ve stejné situaci obdobné, a to bez rozdílů činěných z důvodu národnosti, vyznání, pohlaví či přesvědčení. Rozdíly v přístupu k soukromým osobám mohou nastat, avšak tyto musí být objektivně odůvodněny.

Podle principu nestrannosti konají veřejné orgány objektivně, nezájatě a nestranně, bez ohledu na jejich vlastní zájmy či přesvědčení. Z principu proporcionality vyplývá, že opatření, která mohou ovlivnit práva či zájmy soukromých osob, mají být zaváděna pouze tam, kde je to nezbytné a v takovém rozsahu, který směřuje k dosažení potřebného cíle. Taková opatření musí být přiměřená.¹⁷

---

¹⁷ POTĚŠIL, Lukáš. Ministerstvo vnitra České republiky: „Dobrá správa“ v dokumentech Rady Evropy [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>

Zásada právní jistoty zaručuje, že se nesmí provádět retroaktivní opatření. Výjimkou jsou právně ospravedlněné okolnosti. Pokud to není ve veřejném zájmu, orgány veřejné správy by neměly ovlivňovat práva nezadatelná ani konečné právní situace. Při zavedení nových povinností je nezbytné zajistit dočasná opatření anebo umožnit přiměřenou lhůtu pro vstoupení povinnosti v platnost.

Jak již pravděpodobně vyplývá z názvu, zásada konání v přiměřené časové lhůtě zajišťuje jednání veřejných orgánů v přiměřené časové lhůtě.

Zásada participace zaručuje soukromým osobám právo podílet se na přípravě a vydání správních rozhodnutí, jež upravují jejich práva nebo zájmy. Toto právo jim umožní veřejné orgány.

Zásada úcty k soukromí zajišťuje úctu k soukromí veřejnými orgány. Tato zásada se hlavně dodržuje při zpracování osobních dat.¹⁸

2.5. Obec

Obec neboli základní územní samosprávné společenství občanů je tvořeno územním celkem, jenž je vymezen hranicí území obce. Jde o veřejnoprávní korporaci, která má vlastní majetek a vstupuje do právních vztahů svým jménem a na svou zodpovědnost, jež z těchto vztahů vyplývá. Tato veřejnoprávní korporace dále pečuje o všestranný rozvoj území obce a o potřeby občanů obce, ale rovněž chrání veřejný zájem plněním svých úkolů. Obec, jež má minimálně 3000 obyvatel, je městem v případě, že obec podá návrh a předseda Poslanecké sněmovny o tom rozhodne po vyjádření vlády. Obec může být taktéž městysem, pokud je tak stanoveno předsedou Poslanecké sněmovny, po vyjádření vlády na návrh obce. Existuje tedy obec, město, ale také městys a statutární město.

Obec spravuje své záležitosti v samostatné působnosti, ale také existují obce s přenesenou působností nebo s rozšířenou působností.¹⁹ Tyto obce jsou stanoveny v zákoně č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem.²⁰

---

¹⁸ POTĚŠIL, Lukáš. Ministerstvo vnitra České republiky: „Dobrá správa“ v dokumentech Rady Evropy [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>

¹⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

²⁰ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem

2.6. Občan

Občanství je vztah mezi fyzickou osobou a veřejnoprávní korporací územní. Občan je členem územní veřejnoprávní korporace. Vztah mezi občanem a státem se nazývá státní občanství. Občan nemůže být zbaven občanství proti jeho vůli. Podle Ústavy státní občanství ČR a jeho nabývání a pozbývání stanoví zákon.²¹ Občanem základního a vyššího územního samosprávného celku, tedy obce a kraje, je státní občan ČR, který je na území obce či kraje přihlášen k trvalému pobytu. Takové občanství vzniká nezávisle na vůli občana a taktéž existuje a případně zaniká.²²

Například osoba žijící v Plzni je občanem Plzně, ale rovněž je občanem České republiky a zároveň občanem Evropské unie.

Od 1.5.2004, tedy od vstupu České republiky do Evropské unie se občan ČR stává ex lege, tedy bez jeho vůle, občanem Evropské unie. Každý občan naší republiky je tak rovněž i občanem EU.²³ Pojem občanství EU poprvé zavedla v roce 1992 Maastrichtská smlouva. Tento pojem pak v roce 1997 rozšířila smlouva Amsterdamská. Občané Evropské unie mají například právo volně se pohybovat po celém území EU, podávat stížnosti Evropskému ombudsmanovi, obracet se na orgány EU a volit či být volen do Evropského parlamentu.²⁴

Článek 9 Smlouvy o Evropské unii 2016/C 202/01 (dále jen SEU) definuje občana Evropské unie jako fyzickou osobu, jež je stáním příslušníkem členského státu. Občanství členského státu není nahrazováno občanstvím EU, je jím doplňováno.²⁵

---

²¹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

²² Iuridictum: Encyklopedie o právu [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Ob%C4%8Dan>

²³ Iurium Wiki: Státní občanství [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/St%C3%A1tn%C3%AD_ob%C4%8Danstv%C3%AD

²⁴ Iuridictum: Encyklopedie o právu [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Ob%C4%8Dan>

²⁵ Smlouva o Evropské unii. In: . 2016, 2016/C 202/01. ISSN 1977-0863. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>

3. Právní úprava

Český právní řád zaručuje občanům možnost politické participace a také definuje její institucionalizované formy. Vytváří pro ni předpoklady, bez ohledu na konkrétní kontext, ve kterém se participace uskutečňuje, ale i pro konkrétní kontext občanské participace na lokální úrovni, tedy v rámci obcí.²⁶ Tato kapitola se věnuje převážně české právní úpravě, ale taktéž zmiňuje právní úpravu mezinárodní a unijní.

3.1. Česká právní úprava

Ve vztahu k participaci občanů lze jakožto důležité prameny práva uvést například Ústavu, Listinu základních práv a svobod (dále jen LZPS), zákon o obcích, zákon o krajích, zákon o hl. městu Praze, zákon o svobodném přístupu k informacím a zákon o místním referendu.

S participací občanů také souvisí zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem, zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím a zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

3.1.1. Ústava

Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen Ústava ČR) je ústavním zákonem a stojí na vrcholu hierarchie právních norem.²⁷ Ústava ČR spolu s LZPS a dalšími ústavními zákony tvoří ústavní pořádek. Právní předpisy patřící do ústavního pořádku ČR mají nejvyšší právní sílu a jsou nadřazeny zákonům běžným i ostatním právním předpisům, zejména pak podzákonným právním předpisům.²⁸

---

²⁶ NEJDL, Pavel a kol. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2007. ISBN 978–80–7330–130–9.

²⁷ Ústava České republiky. In: *Wikipedia: Otevřená encyklopedie* [online]. Wikimedia Foundation [cit. 2020-10-12]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Austava_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

²⁸ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústava ČR spolu s LZPS vytváří obecné podmínky a předpoklady pro participaci občanů na správě veřejných věcí. V souvislosti s tématem participace občanů je potřeba zmínit, že článek 2 Ústavy ČR stanovuje, že lid je zdrojem veškeré státní moci. Státní moc lze vykonávat buď přímo nebo prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. Dále je nutné zmínit garanci práva na samosprávu územních samosprávných celků, jež je zakotvená v článku 8 Ústavy ČR, ale rovněž základní principy volebního práva a řadu jiných ústavních zásad.²⁹

3.1.2. Listina základních práv a svobod

Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod zaručuje na úrovni ústavního pořádku podmínky a předpoklady pro participaci. Listina v hlavě II garantuje svobodu projevu, právo na informace, petiční právo, právo občanů se shromažďovat, právo svobodně se sdružovat, rovný přístup občanů k voleným a veřejným funkcím a volební právo. Nejdůležitějším ustanovením ve vztahu k participaci občanů je článek 21, který zaručuje právo občanů podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.³⁰

3.1.3. Zákon o obcích (obecní zřízení)

Právním předpisem, který vymezuje nejpodrobněji jednotlivé formy a podmínky participace občanů na lokální úrovni je zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).³¹ Tento zákon byl změněn s účinností od 1. 1. 2020 zákonem č. 263/2019 Sb.³² Novela obsahuje omezení odměn pro uvolněné členy zastupitelstva, kteří zároveň vykonávají funkci v celostátní politice.³³ Uvolněným členem zastupitelstva je osoba, jež vykonává volenou funkci na plný úvazek a za odpovídající odměnu, tedy je dlouhodobě uvolněna z pracovního poměru a v podstatě se jedná o zaměstnance obce.³⁴

---

²⁹ LIPERTOVIÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. Časopis Správní právo, Praha, 2010, XLIII, č. 3, str. 155. ISSN 0139-6005

³⁰ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

³¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

³² Zákon č. 263/2019 Sb.

³³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

³⁴ Co je to uvolněný / neuvolněný člen zastupitelstva obce, jaká jim přísluší odměna? Mohou obdržet dary od obce? *Oživení.cz* [online]. Praha, c2019 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.oziveni.cz/faqs/co-je-to-uvolneny-neuvolneny-clen-zastupitelstva-obce-jaka-jim-prislusi-odmena/>

Ustanovení § 16 a § 17 tohoto zákona vyjmenovává práva garantovaná občanům obcí starším 18 let. Druhý oddíl, ustanovení § 16 zaručuje právo volit a být volen do zastupitelstva obce, hlasovat v místním referendu, vyjadřovat svá stanoviska k projednávaným věcem na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem, vyjadřovat se písemně či ústně k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, nahlížet do rozpočtu obce a závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok. Dále garantuje právo nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce a do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat z nich výpisy.

Ustanovení § 16 zákona o obcích upravuje rovněž právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce a právo podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty.

Další části zákona o obcích upravují podmínky, které obec musí vytvářet, aby byla umožněna politická participace občanů. Mezi tyto podmínky patří například veřejné zasedání zastupitelstva a informování veřejně přístupným způsobem, obecním úřadem, o zasedání zastupitelstva, a to alespoň sedm dní předem. Dalším předpokladem je zápis pořizovaný ze zasedání zastupitelstva obce, který je přístupný k nahlédnutí občanům. Rovněž je třeba zmínit ustanovení § 97 tohoto zákona, který zakládá obci povinnost informovat občany o činnosti orgánů obce na zasedání zastupitelstva obce. Významné je taktéž ustanovení § 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, který vytváří odpovědnost starosty za informování veřejnosti o činnosti obce.³⁵

3.1.4. Zákon o krajích (krajské zřízení)

Od roku 1990 dochází k postupné modernizaci veřejné správy v České republice, konkrétně v oblasti participace veřejnosti. Je oslabováno hierarchické pojetí veřejné správy ve prospěch koncepcí pluralitnějších.³⁶

Občanem kraje je fyzická osoba, jež je státním občanem ČR a má trvalý pobyt v některé obci nebo na území vojenského újezdu v územním obvodu kraje. Z výše zmíněného paragrafu 12 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích lze chápat, že občan každé obce je zároveň občan kraje.³⁷

---

³⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

³⁶ ČERMÁK, Daniel et al. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. str. 39

³⁷ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Tento zákon byl novelizován s účinností od 1. 1. 2020 zákonem č. 263/2019 Sb. Novela obsahuje omezení odměn pro uvolněné členy zastupitelstva, kteří zároveň vykonávají funkci v celostátní politice.³⁸

Kraj je územní společenství občanů, kteří mají právo na samosprávu. Kraj je vyšší územní samosprávný celek, který je samostatně spravován zastupitelstvem. Dalšími orgány kraje jsou rada, krajský úřad, hejtman a zvláštní orgán kraje zřízený podle zákona. Je to veřejnoprávní korporace, jež má vlastní majetek, vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří podle vlastního rozpočtu.

Občané, kteří dosáhnou věku 18 let, mají právo volit do zastupitelstva nebo být voleni do zastupitelstva, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva, nahlížet do rozpočtu kraje a závěrečného účtu, požadovat projednání určité záležitosti v rámci samostatné působnosti radou či zastupitelstvem, podávat návrhy, připomínky a podněty, ale také hlasovat v krajském referendu.³⁹

Provádění krajského referenda na území vyšších územních samosprávných celků upravuje zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu. Výjimkou je referendum konané na území hlavního města Prahy, na které se tento zákon nevztahuje. Zákon o krajském referendu uvádí, že v rámci krajského referenda se mohou řešit pouze záležitosti patřící do samostatné působnosti kraje. Krajské referendum se může konat jen na celém území vyššího územního samosprávného celku.⁴⁰

3.1.5. Zákon o hlavním městě Praha

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze upravuje statut Prahy jako hlavního města, obce, ale i městských částí.⁴¹ Tento zákon byl novelizován s účinností od 1. 1. 2020 zákonem č. 263/2019 Sb. Novela obsahuje omezení odměn pro uvolněné členy zastupitelstva, kteří zároveň vykonávají funkci v celostátní politice.⁴²

---

³⁸ Zákon č. 263/2019 Sb.

³⁹ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

⁴⁰ Zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu

⁴¹ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

⁴² KLÍMA, Karel a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 2., rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 2 sv. ISBN 978-80-7380-140-3

Statut hlavního města upravuje zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.⁴³ Občanem městské části je občan Prahy, který je přihlášen k trvalému pobytu v dané městské části. Občan hlavního města starší 18 let má právo volit nebo být zvolen do zastupitelstva, hlasovat v místním referendu, požadovat projednání určité záležitosti v rámci samostatné působnosti radou či zastupitelstvem, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva, podávat návrhy, připomínky a podněty, ale také se vyjadřovat k návrhu rozpočtu a k závěrečnému účtu. Stejná práva má i občan městské části, který dosáhl věku 18 let.⁴⁴

3.1.6. Zákon o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím vytváří podmínky pro svobodný přístup k informacím a jejich poskytování.⁴⁵ Právo na informace, které je garantováno Usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, patří mezi základní předpoklady pro existenci participace občanů na správě věcí veřejných.⁴⁶

Žádat o informaci může jak fyzická osoba, tak i právnická osoba. Subjekty, které musí povinně poskytovat informace, je poskytují na základě žádosti nebo zveřejněním. Domáhá-li se informace povinný subjekt, je mu informace poskytnuta tak, jako jiným žadatelům.⁴⁷

3.1.7. Zákon o místním referendu

Místní referendum je jeden z největších projevů občanské participace. Jeho provádění je upraveno v zákoně č. 22/2004 Sb., o místním referendu. Hlasovat může každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce.

Hlasování v rámci místního referenda se týká pouze věcí, které patří do samostatné působnosti obce či statutárního města.

Místní referendum se nesmí týkat například místních poplatků, rozpočtu, zřízení či zrušení obce nebo statutárního města, voleb a odvolání starosty či primátora územně nečleněného statutárního města, obecně závazné vyhlášky a uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti.⁴⁸

---

⁴³ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁴⁴ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

⁴⁵ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁴⁶ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁴⁷ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

⁴⁸ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Otázka v rámci referenda musí být dána tak, aby na ní šlo odpovědět slovem ano nebo ne. Je potřeba získat alespoň 30 % hlasů od oprávněných osob v obci, její části nebo ve statutárním městě, které má do 3 000 obyvatel. V obci do 20 000 obyvatel je třeba získat 20 % hlasů, do 200 000 obyvatel je nutné získat nejméně 10 % oprávněných osob a v případě, že má obec, její část či statutární město více jak 200 000 obyvatel, je nezbytné vybrat minimálně 6 % hlasů od příslušných osob.⁴⁹

3.2. Mezinárodní a unijní právní úprava

Mezinárodní smlouvy vyhlášené a ratifikované Parlamentem ČR, které zavazují Českou republiku, jsou součástí právního řádu ČR, a to na základě generální inkorporační klauzule čl.10 Ústavy ČR. V případě kolize běžného zákona a takové mezinárodní smlouvy se použije mezinárodní smlouva, jedná se toliko o aplikační přednost.⁵⁰

Mezi mezinárodní a unijní právní úpravu lze řadit Úmluvu o ochraně lidských práv a svobod, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Listinu základních práv EU a Evropskou chartu samosprávy. O těchto dokumentech se blíže hovoří v následujících podkapitolách.

V souvislosti s občanskou participací je třeba zmínit Evropskou sociální chartu, která zakotvuje právo organizovat se a právo kolektivně vyjednávat. Tyto práva upravuje článek 5 a 6 v druhé části Evropské sociální charty.⁵¹ Jako další právní úpravu zmíním úmluvu, jež se týká konkrétní oblasti – životního prostředí. Jde o Aarhuskou úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.⁵²

---

⁴⁹ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

⁵⁰ Usnesení č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

⁵¹ Sdělení č. 14/2000 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o Evropské sociální chartě

⁵² Sdělení č. 124/2004 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí

3.2.1. Úmluva o ochraně lidských práv a svobod

Úmluva o ochraně lidských práv a svobod neboli Evropská úmluva o lidských právech byla podepsána členy Rady Evropy a vládami evropských států v Římě roku 1950.⁵³ Česká republika tuto úmluvu a navazující dokumenty podepsala 21. února 1991. Mezi navazující dokumenty je zařazen dodatkový protokol sjednaný v Paříži v roce 1952 a protokol č. 2, 4, 6 a 7. Česká republika učinila výhradu k článkům 5 a 6 Úmluvy pro nebránění ukládání kázeňského trestu vězení podle ustanovení § 17 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků. Úmluva upravuje právo na svobodu: svobodu myšlení a svědomí, svobodu projevu, svobodu shromažďování a sdružování, ale také upravuje zákaz diskriminace.⁵⁴

Každý může zastávat názory a získávat a šířit informace či myšlenky, a to bez intervence státních orgánů a bez zřetele na hranice. Každý se může pokojně shromažďovat či sdružovat s ostatními lidmi.

Užívání bez diskriminace výše zmíněných práv vyplývajících z Úmluvy je zajištěno touto Úmluvou, a to platí pro diskriminaci založené na jakémkoliv důvodu. Jde například o diskriminaci na základě pohlaví, barvy pleti, rasy, náboženství, sociálního původu, majetku, rodu, jazyka aj.

Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod upravuje právo na svobodné volby. Dle článku 3 Dodatku jsou vysoké smluvní strany vázány provádět svobodné volby na základě tajného hlasování, a to za takových předpokladů, jež zabezpečí svobodné vyjádření názorů občanů při volbě zákonodárního sboru.⁵⁵ Účast lidu na svobodných volbách je projevem participace občanů. Může jít například o účast na volbách do zastupitelstva obce Ejpovice.

---

⁵³ *European Convention on Human Rights* [online]. Strasbourg: European Court of Human Rights, 1950 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

⁵⁴ Sdělení č. 209/1992 Sb., o sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

⁵⁵ *European Convention on Human Rights* [online]. Strasbourg: European Court of Human Rights, 1950 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

3.2.2. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Tato mezinárodní smlouva byla podepsána jménem Československé socialistické republiky 7. října 1968 v New Yorku. Mezinárodní pakt vstoupil v platnost 23. března 1976. Tento pakt (dále jen MPOPP) rovněž upravuje právo na svobodu myšlení, svědomí a projevu. Článek 21 a 22 této mezinárodní smlouvy upravuje právo na pokojné shromažďování a sdružování se s jinými osobami. Dále stanoví, že výkon tohoto práva nesmí být omezován až na výjimky, které upraví zákon a jež jsou potřebné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, ochrany veřejného zdraví, morálky či ochrany práv a svobod jiných.

Důležitý článek, který rovněž souvisí s participací občanů, je článek 25 MPOPP. Dle tohoto článku má každý občan právo a možnost, bez rozdílu a bez neodůvodněných omezení, podílet se na vedení záležitostí veřejných, a to přímo nebo prostřednictvím svobodně volených zástupců. Dále právo volit a být volen v pravidelných volbách konajících se na základě všeobecného, rovného hlasovacího práva tajným hlasováním. A rovněž mají právo vstoupit za rovných podmínek do veřejných služeb své země, tedy České republiky.⁵⁶

3.2.3. Listina základních práv Evropské unie

Podle článku 6 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen LZP EU) má každý právo na svobodu. Jelikož s participací občanů souvisí právo na svobodu projevu, je taktéž důležitý článek 11, který stanovuje právo na svobodu projevu včetně svobodného zastávání názorů a přijímání a rozšiřování informací či myšlenek, a to bez zásahu veřejné moci či bez ohledu na hranice. Tento článek zaručuje svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků. Součástí občanské participace je právo na shromažďování a sdružování, které kromě LZP EU upravuje i LZPS ČR. Z Listiny základních práv Evropské unie vyplývá právo na svobodu pokojného sdružování a shromažďování se s jinými osobami na všech úrovních. Toto právo platí bez ohledu na to, zda jde o záležitosti politické, odborové či občanské.⁵⁷

---

⁵⁶ Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

⁵⁷ C 326/391 Listina základních práv Evropské unie

Z článku 12 LZP EU vyplývá právo zakládat odbory z důvodu ochrany svých zájmů a vstupovat do nich.

Hlava V upravuje občanská práva. Článek 39 LZP EU upravuje právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu. Volební právo patří do politické participace, jež je podřazená občanské participaci a jde o nejvyšší stupeň participačního žebříčku, jelikož volby jsou nejdůležitější nástroj rozhodování veřejnosti. Z článku 40 vyplývá právo volit a být volen pro každého občana Unie v obecních volbách v členském státě, ve kterém má bydliště. Takový občan Unie má tedy stejné podmínky jako příslušníci České republiky, za předpokladu, že má v našem státě bydliště a v konkrétním místě bydliště.

Do participace lze zařadit i možnost přístupu k dokumentům a toto právo je upraveno v LZP EU. Listina přiznává právo na přístup k dokumentům orgánů, institucí a jiných subjektů Unie bez ohledu na použitý nosič každému občanovi Unie, každé fyzické a právnické osobě (dále jen FO a PO) s bydlištěm a sídlem v členském státě, tedy například v České republice.

Důležité je rovněž zmínit petiční právo k Evropskému parlamentu, které Listina rovněž přiznává občanům Unie, každé FO a PO s bydlištěm, či sídlem v členském státě, tedy kupříkladu i v ČR.⁵⁸

3.2.4. Evropská charta místní samosprávy

Evropská charta samosprávy (dále jen Charta) byla podepsána Českou republikou 28. května 1998 ve Štrasburku a platná je od 1. září 1999. Česká republika je vázána 24 odstavci první části Charty. ČR učinila výhradu k odstavci 5 článku 4, odstavci 2 článku 6, odstavci 2 článku 7 a odstavcům 3, 5 a 6 článku 9, tudíž těmito články není Česká republika vázána. Členské státy, jež podepsaly ECHMS, uznávají právo občanů podílet se na chodu veřejných věcí jakožto jednu z demokratických zásad a jsou přesvědčeny, že toto právo může být vykonáváno nejpříjemněji na místní úrovni.⁵⁹

---

⁵⁸ C 326/391 Listina základních práv Evropské unie

⁵⁹ Sdělení č. 181/1999 Sb., Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské charty místní samosprávy

4. Možnosti participace občanů na věcech veřejných

Hlavní teoretická část se věnuje participaci na obecní úrovni.

Participací můžeme chápat možnost občanů ovlivnit rozhodování ve veřejné správě.⁶⁰ Jedná se tedy o účast na některých záležitostech státní činnosti a účast v tomto smyslu souvisí se zapojením do politiky. V posledních letech, zejména od osmdesátých let minulého století, došlo k rozšíření pojmu i na oblast veřejné správy a pro účely řádné veřejné správy se považuje účast občanů jako nezbytná.⁶¹

Instituce veřejného sektoru, například místní samospráva, katalyzují a podporují sociální inovace transformací vnějších vstupů do rozhodování a formování politiky, veřejného rozpočtu či územního plánování. Jeden z mnoha výzkumů tvrdí, že myšlenka integrace občanů do administrativy má velký potenciál pro posílení důvěry občanů ve vládu a zlepšení účinnosti a efektivity poskytování veřejných služeb.

Podmínka pro vytváření hodnoty pro spolupráci je zapojení občanů, a to znamená, že záleží na jejich ochotě kooperovat s vládními institucemi.⁶²

V naší republice existují 3 přístupy reprezentace pro participaci občanů do rozhodovacích procesů.

Prvním přístupem je participace a obecněji komunikace s veřejností jako nutné zlo. Znamená to tedy dobrovolné plnění pouze zákonných povinností, a to v plném rozsahu. Problémem se někdy stává situace, kdy si občané tato svá práva musí vynucovat. Občan je veřejnou správou vnímán jako pasivní příjemce. Tento přístup můžeme nazvat pasivním. Druhý přístup je marketing jako nástroj participace a správné komunikace s veřejností, tedy manažerský přístup. Tento pragmatický postoj vnímá občana jako klienta. Komunikace a zapojování občanů je součástí budování pozitivního obrazu města.⁶³

---

⁶⁰ OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

⁶¹ SAMBIT. Participation in Public Administration: Meaning and Types. Your article library [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.yourarticlelibrary.com/public-administration/participation-in-public-administration-meaning-and-types/63453>

⁶² SCHMIDTHUBER, Lisa, Frank PILLER, Marcel BOGERS a Dennis HILGERS. Citizen participation in public administration: investigating open government for social innovation. R&D Management [online]. 2019, 49(3), 343-355 [cit. 2020-11-17]. ISSN 1467-9310. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/radm.12365>

⁶³ OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

Často dochází k selektivnímu užití, to znamená, že uvedené nastává jen za situace, kdy je to vhodné. Toto stanovisko vychází z nástrojů marketingu městského případně regionálního.

Poslední je participace a správná komunikace jako součást hodnot a filosofie. Tento přístup považuje participaci za element filosofie nebo hodnot politiků a vedoucích úředníků nebo manažerů ve veřejné správě. Tento participativní přístup považuje komunikaci a participaci občanů za integrální součást rozhodovacích procesů. V tomto pojetí je občan vnímán jako partner. V rámci tohoto přístupu se vychází z konceptu Dobrého vládnutí neboli Good governance. Tento postoj probíhá neustále a s různou intenzitou.

4.1. Participační žebřík

Participační žebřík podle Arnsteina obsahuje 8 stupňů participace veřejnosti, jež jsou členěny na 3 kategorie. První kategorií je participace, která se člení na občanskou kontrolu, delegování moci a partnerství. Druhou kategorií je kvasiparticipace, jež se dělí na uspokojování veřejného mínění, konzultaci a informování. Poslední skupinou je neparticipace, která sestává z terapie a manipulace. V publikaci *Citizens as Partners* se lze setkat se zjednodušeným dělením participace, které má místo 8 stupňů pouze tři: konzultace, informování a aktivní participace. V dokumentu „Code of Good Practice for Civil Participation in the Decision-making Process“ z roku 2009, který vydala Rada Evropy má participace 4 základní stupně: informování, konzultaci, dialog a partnerství.

V dokumentu, vypracovaném vládou, který pojednává o metodice zapojení veřejnosti do přípravy vládních dokumentů, z roku 2009 se pracuje se také se 4 stupni participace: informování, připomínkování, konzultace a partnerství.

Díky zkušenostem při uplatňování výše uvedených participačních žebříčků v ČR došlo k formulaci participačního žebříčku, jenž má 5 stupňů.

Na nejnižší pozici je v tomto žebříčku informování. Informování je jednosměrný komunikační tok od VS k občanům a dalším aktérům a je nutným předpokladem pro dosažení vyššího stupně.⁶⁴

---

⁶⁴ OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

Je vhodnější dávat přednost informování ex ante, tedy informování o předem připravených věcech, před informováním ex post, což znamená informování o tom, co se již uskutečnilo.

Dalším stupněm (směrem nahoru) je připomínkování, jež je jednosměrný komunikační tok od aktérů k orgánům veřejné správy. Tyto osoby tak mohou podávat své podněty, stížnosti, požadavky, nápady, kritiku, potřeby či přání, a to bez získání okamžité odezvy veřejné správy. U připomínkování je také vhodnější dávat přednost získání názorů a pohledů na určité téma před rozhodnutím než jen získání zpětné vazby k již připravenému rozhodnutí.

Následující stupeň je konzultace. Konzultace je obousměrná komunikace mezi aktéry a VS, kdy při ní dochází k dialogu, argumentování, vysvětlování a vyjasnění situace. Konzultace může být přímá ve stejném čase a místě, anebo nepřímá s použitím moderních informačních technologií. Příkladem může být konzultace s účastníky v rámci správního řízení, kdy je cílem řízení vydání stavebního povolení. Tyto tři stupně jsou založeny na předávání informací a možnosti veřejného rozhodovatele, zda sám tyto výstupy v rozhodování zohlední či nikoliv.

Na druhém místě je v žebříčku partnerství. Pro něj je typické rovnocenné postavení zapojených osob a VS, kdy partnerství má kvalitativně vyšší formu participace než předchozí stupně. U partnerství je kladen větší důraz na připravenost všech zúčastněných osob.

V určitých situacích může být možnost rozhodovat delegována do rukou aktérů, ale k tomu v praxi příliš často nedochází. Příkladem může být místní nebo krajské referendum. Do rozhodování, tedy do nejvyššího stupně participačního žebříčku, patří také volby, které jsou důležitým nástrojem rozhodování veřejnosti.⁶⁵

---

⁶⁵ OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

4.2. Politická participace

Politickou participací jsou aktivity jedinců, jež směřují k přímému ovlivňování a volbě rozhodovatelů či určitých jednání. Jsou to činnosti, jimiž se občané mohou podílet na volbě vládnoucích představitelů, ale také na formování veřejné politiky přímo či nepřímo. Může jít například o členství v politické straně, účast ve volbách či na zasedání místního zastupitelstva obce, města či kraje, ale také o přímé kontaktování politika či dokonce lobbying.⁶⁶

Politická participace dává občanům možnost se podílet na rozhodování veřejných záležitostí. Občané se mohou zaregistrovat jako kandidáti, být voleni a vykonávat funkci na všech úrovních státní správy. Politické postoje a aktivita nezaměřená na ovlivňování politických výstupů jako je například debata o politice s přáteli, nejsou politickou participací.⁶⁷ Pojem politická participace a občanská participace se velmi často prolínají. Někteří tyto pojmy oddělují a jiní je považují za synonyma. Díky podřazení politických práv pod práva občanů, tato práce má propojený pohled na pojem občanská participace a participace politická.

Politická participace má čtyři základní pravidla, která spočívají v tom, že jde o činnost a tato činnost souvisí s vládou, státem či politikou. Tuto činnost provádí občan, nikoliv politik, a to dobrovolně, bez donucení zákonem ani výhružkami.⁶⁸

S politickou participací souvisí jev nesoucí název paradox politické participace. Podle tohoto jevu jeden hlas při volbách rozdíl neudělá, avšak kdyby každý volící občan, přestal věřit v to, že hlasování něco změní, narušilo by to existenci demokratického procesu.⁶⁹

---

⁶⁶ OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

⁶⁷ VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina. Politická participace a její determinanty v postkomunistických zemích / Politická účast a její determinanty v postkomunistických zemích. Sociologický Časopis - Czech sociological review [online]. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České, 2009, 45(5) [cit. 2020-11-17]. ISSN 0038-0288. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/41132776?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents

⁶⁸ VAN DETH, Jan W. A conceptual map of political participation. Acta Politica [online]. 2014, 49, 349–367 [cit. 2020-11-17]. DOI: <https://doi.org/10.1057/ap.2014.6>. ISSN 1741-1416.

⁶⁹ Politická participace. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Politick%C3%A1_participace#cite_note-3

3.1.1. Rozdělení politické participace

Politická participace se dělí na typy: konvenční, nekonvenční a ilegální.

Za konvenční politickou participaci se považuje hlasování při volbách, vstup do politické strany, účast na volební kampani nebo peněžní dary politickým stranám.

Nekonvenční participace je taková participace, na kterou se pohlíží jako společensky nevhodnou. Rozhodně nejde o protizákonné účastenství při rozhodování o věcech veřejných. Může se například jednat o stávky, podepisování petice či účast na demonstracích a protestech.

Za ilegální participaci se považuje takové chování, které je protizákonné. Do tohoto typu politické participace lze zařadit například atentát, terorismus či sabotáž. Tento typ participace se v České republice neobjevuje. Ilegální participaci lze zaznamenat například v Americe během aféry Watergate. Tehdejší prezident Richard Nixon musel odstoupit z důvodu ilegální politické participace spočívající ve špionáži proti jeho soupeřům.

U nás v České republice jsou dle mého názoru dominantní pouze dva typy politické participace: konvenční a nekonvenční.⁷⁰

4.3. Občanská participace

Občanskou participaci je možné chápat jako trvalý proces emancipace společnosti, v níž si občané uvědomují svá práva, svobodu, odpovědnost a nezbytnost participovat se na chodu společnosti.⁷¹ Jedná se o účast občanů na řešení skutečností veřejných nezávisle na ekonomické sféře a státu. Může se jednat například o řešení problémů uvnitř obce. Takové občanské zapojení lze institucionalizovat také ve formě neziskové organizace či občanského sdružení. Podkategorií občanské participace je participace politická.⁷²

---

⁷⁰ Politická participace. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Politick%C3%A1_participace#cite_note-3

⁷¹ OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

⁷² Občanská participace. Suburbanizace [online]. [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: http://www.suburbanizace.cz/slovnicek/obcan_participace.htm

Zásada veřejnosti říká, že osoby, kterých se týká rozhodnutí, mají právo zapojit se do rozhodovacího procesu. Občanskou participací na věcech veřejných tak dochází k ovlivňování rozhodnutí.⁷³

4.4. Participativní rozpočtování

Procesem demokratické debaty a rozhodování, ve kterém občané určují, jak přidělit část veřejného či obecního rozpočtu je participativní rozpočtování. Jedná se o typ participativní demokracie.

Participativní rozpočtování je možnost pro občany zapojit se do rozhodování o veřejných financích a dosáhnout spravedlivějšího rozdělování veřejných zdrojů. Jde také o příležitost, jak zapojit do veřejného života další lidi a o následné zlepšení vztahů mezi obyvateli a obcí, městem, městysem či statutárním městem. Participativní rozpočtování je využíváno v České republice téměř deset let.⁷⁴

Existuje pět základních znaků, jež musí takové rozhodování naplnit. Je to rozhodování o určitých financích, případně o části rozpočtu obce či statutárního města. Musí probíhat na takové úrovni, kde obce, města, městyse nebo statutární města rozhodují v rámci své samostatné působnosti. Dále musí jít o periodický mechanismus, jenž se opakuje. Tímto se odlišuje například od vyhlášení místního referenda, které se vyhlásí v dané věci jednou a již se neopakuje. Je kladen důraz na zodpovědnost všech osob, které se účastní, za výstupy takového mechanismu. Posledním znakem je, že se musí jednat o veřejné rozhodování, tedy formou diskuzí, které jsou otevřené a přístupné všem občanům, případně i v online prostředí. V situaci, kdy občané rozhodnou v rámci participativního rozpočtování, členové zastupitelstva obce, města, městyse či statutárního města by se tímto rozhodnutím měli řídit a mělo by být pro ně závazné.⁷⁵

---

⁷³ ATLEE, Tom. Principles of Public Participation. The Co-Intelligence Institute [online]. 2008 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: http://www.co-intelligence.org/CIPol_publicparticipation.html

⁷⁴ TOMÁNEK, Michal. Odkud se vzalo participativní rozpočtování [online]. 2021 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.participace21.cz/vznik-participativniho-rozpocetovani/>

⁷⁵ ČERNÝ, Vojtěch. *Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města v ČR: elektronická verze* [online]. Praha: Agora CE, 2016 [cit. 2021-03-13]. ISBN ISBN978-80-906397-2-0. Dostupné z: https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Methodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf

Příkladem participativního rozhodování může být situace, kdy radnice v Plzni uvolní z rozpočtu částku 10000,- Kč, o které lidé budou diskutovat a následně podávat své písemné návrhy, které se následně upraví úředníky.

O takových návrzích se poté bude hlasovat a rozhodne se, na co se část rozpočtu použije tak, aby byl výsledek výhodný pro většinu lidí. Výsledkem může být například využití výše zmíněné částky na výstavbu nového parku pro psy, který by byl ohraničený, a psi by mohli být v tomto vymezeném území bez vodítka.

Za výhody participativního rozpočtu lze považovat účinnější zapojení občanů do diskuze o rozvoji města, motivace občanů o věci veřejné, zjištění pohledu veřejnosti na rozvoj obce, posílení důvěry občanů v zastupitele města či obce, větší přehled o fungování rozpočtu z pohledu občanů a možnost občanů něco změnit a ovlivnit.

Aby mohlo být participativní rozpočtování úspěšné, je třeba stanovit pravidla a podobu procesu, připravit a zrealizovat informační kampaň, získat politickou podporu daného mechanismu, zajistit dostatečné zdroje a koordinaci úřadu pro práci s veřejností, vzbudit zájem veřejnosti o participaci na tomto procesu, ale především propojit tento mechanismus s finančním a strategickým plánováním, aby nedošlo k nepotřebným či nesmyslným investicím.

Participativní rozpočtování je složeno z několika kroků. Mezi tyto kroky patří příprava procesu tvorby daného mechanismu, kdy se musí stanovit, jak bude tento proces vypadat a jak bude zajištěna jeho realizace. Do tohoto kroku spadá také vyčlenění určitých prostředků a schválení pravidel a postupu vedením obce nebo města. Taková část participativního rozpočtování může trvat dva až šest měsíců. Do této fáze může být zahrnuta informační kampaň. Rada obce či města spolu s finančním výborem zvolí mechanismy, na kterých rozpočet poběží. Sestaví se pracovní skupina složená z členů finančního výboru, členů zastupitelstva obce či města a zástupců všech politických skupin a zástupce úřadu či magistrátu.⁷⁶

---

⁷⁶ ČERNÝ, Vojtěch. *Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města v ČR: elektronická verze* [online]. Praha: Agora CE, 2016 [cit. 2021-03-13]. ISBN ISBN978-80-906397-2-0. Dostupné z: https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Metodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf

Pracovní skupina se shodne na určitém stanovisku, které poté předloží v podobě návrhu zastupitelstvu, které o něm bude hlasovat.

Druhou fází tohoto kroku je medializace, kdy je hlavním cílem zvýšení zájmu veřejnosti na participaci související s finančními toky v dané obci či městu. V rámci medializace se využívají informační letáky, internetové stránky, propagační videa a kontaktní kampaně. Kontaktní kampaň je založena na vysvětlování systémů občanům včetně jeho výhod. Takové kampaně zpravidla probíhají na veřejných besedách či v ulicích.⁷⁷

Následující část se týká podávání návrhů občany, jejich diskuse, zpracování a konečný výběr. U této části se posuzuje proveditelnost daných návrhů odborníky. Tato část by měla obvykle trvat šest až dvanáct měsíců.

Poslední částí tohoto mechanismu je realizace vítězných návrhů, které byly vybrány občany. Tento krok je zpravidla poslední, ale může být i další, a je realizován zpravidla do dvanácti měsíců. Na konci takového procesu se musí zhodnotit příprava a realizace participativního rozpočtování a případně se musí upravit pro následující ročníky.

Každé město a obec mají stanovené jiné postupy v rámci participativního rozpočtování, a to především s ohledem na zapojení veřejnosti do jeho tvorby. Mohou tak existovat různé typy takového mechanismu. Může existovat participativní rozpočtování v podobě soupeření nápadů nebo jako společná tvorba rozpočtu. V rámci participativního rozpočtování se mohou občané podílet pouze jako poradci nebo jako rozhodovatelé. Občané mohou na výsledné podobě rozpočtování spolupracovat, anebo mohou soupeřit se svými nápady.

V případě participativního rozpočtování, ve kterém jde o soupeření nápadů, je kladen důraz na individuální participaci občanů nebo organizovaných skupin obyvatel. Správa obce či města vytvoří přehledná, jasná, stručná pravidla určující, které nápady mohou být zahrnuty do rozpočtu.⁷⁸

---

⁷⁷ ŠKODA, Bronislav. *Občanská participace na správě a rozvoji obce* [online]. Plzeň, 2018 [cit. 2021-03-13]. Dostupné z:

<https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/33487/1/Bakalarska%20prace.pdf>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Tomáš Louda.

⁷⁸ ČERNÝ, Vojtěch. *Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města v ČR: elektronická verze* [online]. Praha: Agora CE, 2016 [cit. 2021-03-13]. ISBN ISBN978-80-906397-2-0. Dostupné z: https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Methodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf

Občané podporují své návrhy a úřad jim je pomáhá dopracovat jako partner. Na konci takového rozpočtování je realizováno hlasování, které je umožněno všem obyvatelům dané obce či města. Za výhodu tohoto mechanismu se dá považovat rychlejší časová realizace tohoto institutu oproti participativnímu rozpočtování založenému na společné tvorbě rozpočtu. Další výhodou je stimul občanů k participaci na rozhodování věcí, které jim jsou blízké.

Druhým typem participativního rozpočtování může být rozpočtování založené na společné tvorbě rozpočtu. Tato metoda je založena na propojení nápadů jednotlivců, kdy se dané výstupy tohoto procesu začlení do řízení města, tedy budou v souladu se strategickým plánováním rozvoje obce či města. V rámci tohoto postupu správa města či obce určí, jak bude participativní rozpočtování vypadat a jakým způsobem se bude realizovat. Návrh podávají skupiny občanů, ne jednotliví občané, kteří se scházejí na konkrétních pracovních skupinách. Kvůli technické realizovatelnosti je nutné návrhy občanů kontrolovat a vybrat takové návrhy, které jsou realizovatelné a v souladu se strategickým plánováním rozvoje obce či města. Výběr může probíhat na základě hlasování, jež je otevřené pro všechny nebo pro konkrétní část občanů, ale může jít případně o kombinaci takovýchto hlasování. Tato metoda je pro úřad či radnici finančně náročnější. Za výhodu takového postupu se dá považovat větší konsensus a rovnoměrnější rozvoj obce nebo města.⁷⁹

4.5. Centrální úroveň participace

Listina základních práv a svobod nám zaručuje svobodu projevu a právo na informace. Vyjádřit své názory může každý písemně, slovně, tiskem, obrazem ale i jiným způsobem. Taktéž je může každý svobodně vyhledávat a šířit, a to bez ohledu na hranice státu. Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace může být omezeno zákonem například z důvodu bezpečnosti státu, ochrany veřejného zdraví a mravnosti či veřejné bezpečnosti.⁸⁰

Právo na informace je upraveno v zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.⁸¹

---

⁷⁹ ČERNÝ, Vojtěch. *Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města v ČR: elektronická verze* [online]. Praha: Agora CE, 2016 [cit. 2021-03-13]. ISBN ISBN978-80-906397-2-0. Dostupné z: https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Metodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf

⁸⁰ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁸¹ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Právní úprava práva na informace v konkrétní oblasti je například zakotvena v zákoně č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí⁸² či Aarhuské úmluvě neboli Úmluvě Evropské hospodářské komise OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí.

Právo petiční je u nás upraveno také v LZPS. Petici může podat každý sám nebo s jinými osobami. Petice nesmí vést k nabádání porušování základních práv a svobod a nesmí zasahovat do nezávislosti soudu.⁸³ Petice je písemná žádost občanů, kterou podají parlamentu, zastupitelskému orgánu, vládě, hlavě státu, případně jinému orgánu veřejné správy.⁸⁴

Petiční právo, povinnosti a náležitosti petice upravuje zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním.⁸⁵ Petiční právo rovněž upravuje Listina základních práv Evropské unie. Z Listiny vyplývá, že každý občan Evropské unie, a osoba, která má bydliště v členském státě, ale rovněž i právnická osoba se sídlem v členském státě má petiční právo k Evropskému parlamentu.⁸⁶

Z Listiny základních práv a svobod vyplývá také právo shromažďovací. Toto právo může omezit zákon v situacích, kdy jde o shromáždění na veřejných místech za určitých podmínek.⁸⁷ Právo shromažďovací je upraveno v zákoně č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím.⁸⁸

LZPS zaručuje právo svobodně se sdružovat ve spolcích, společnostech a jiných sdruženích. Občané mohou zakládat politická hnutí, politické strany a sdružovat se v nich. Tato práva mohou být v určitých případech omezena zákonem. Právo shromažďovací a sdružovací upravuje také Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.

Občané ČR se mohou podílet na veřejné správě buď přímo anebo svobodnou volbou svých zástupců. Volební právo je všeobecné, rovné a je vykonáváno na základě tajného hlasování. Občané disponují za stejných podmínek přístupem k voleným a jiným veřejným funkcím.⁸⁹

---

⁸² Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

⁸³ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁸⁴ Petice. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Petice>

⁸⁵ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

⁸⁶ 2012/C 326/02 Listina základních práv Evropské unie

⁸⁷ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

⁸⁸ Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím

⁸⁹ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon, který upravuje volby je zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR⁹⁰, zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů⁹¹, zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí⁹², zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky⁹³ a zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu.⁹⁴ Zákon č. 282/2020 Sb. o volbách do Evropského parlamentu ze dne 10.června 2020 mění zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu. Nově je stanoven přestupek, kterým se postihuje takové jednání, kdy volič hlasuje v týchž volbách do Evropského parlamentu více než jednou. Tento zákon je účinný od 1. 1. 2021.⁹⁵

Podílet se na veřejné správě přímo lze prostřednictvím referenda.

4.6. Regionální úroveň participace

Podmínky politické participace občanů na věcech veřejných na regionální, případně krajské úrovni upravuje zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. Zákon vymezuje práva, kterými disponují občané starší 18 let. Mezi tyto práva patří právo volit a být zvolen do zastupitelstva obce, právo hlasovat v krajském referendu, právo vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem v souladu s jednacím řádem, právo vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok písemně nebo ústně, právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, právo nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat z nich výpisy, právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce a právo podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty, které musí orgány dané obce vyřídit bezodkladně. Právní úprava, jež se týká práva účasti veřejnosti na rozhodování o záležitostech v oblasti například životního prostředí, je zakotvena v Aarhuské úmluvě.

Zákon o krajích určuje, jaké podmínky musí orgány kraje vytvářet, aby tak umožnili občanům participaci.⁹⁶

---

⁹⁰ Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR

⁹¹ Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů

⁹² Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

⁹³ Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky

⁹⁴ Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu

⁹⁵ Zákon č. 282/2020 Sb. o volbách do Evropského parlamentu

⁹⁶ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Mezi tyto podmínky patří veřejné zasedání zastupitelstva kraje, odpovědnost hejtmána za informování veřejnosti o činnosti kraje, povinnost krajského úřadu zveřejnit informace o plánovaném zasedání zastupitelstva, možnost nahlédnutí do zápisu ze zasedání zastupitelstva, který je uložen na zastupitelstvu, a povinnost kraje informovat občany o činnosti orgánů kraje na zasedání zastupitelstva kraje.⁹⁷

4.7. Místní úroveň participace

Participace může být regionální, krajská, ale rovněž existuje i na místní úrovni. Způsoby participace občanů na správě obce jsou upraveny v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích.

Mezi základní práva, které tento zákon zaručuje občanům starším 18 let, patří: právo volit a být zvolen do zastupitelstva obce, hlasovat v místním referendu, vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce svá stanoviska k projednávaným věcem v souladu s jednacím řádem, vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok písemně nebo ústně, nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat z nich výpisy. Dále sem také patří právo požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce.

Další právem je právo podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty, které musí orgány dané obce vyřídit bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů. V případě působnosti zastupitelstva obce nejpozději do 90 dnů.⁹⁸

Je třeba také zmínit článek 17 LZPS, který zakládá právo na informace a odpovídající povinnost tyto informace poskytnout.⁹⁹ Právo na informace je upraveno v zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tento zákon posílil postavení žadatelů o informace, kteří mají v případě neposkytnutí požadované informace možnost obrátit se s žalobou na soud v případě vyčerpání opravných prostředků.¹⁰⁰

---

⁹⁷ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

⁹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

⁹⁹ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹⁰⁰ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

4.8. Povinnosti základních samosprávných celků související s participací občanů

Oproti výše zmíněným právům občanů souvisejících s participací existují také povinnosti obce. Obec má povinnost informovat o své činnosti své občany, a to několika způsoby. První možností je využití úřední desky nebo elektronické úřední desky. Další možností je informování na zasedání zastupitelstva obce či informování způsobem, jenž je obvyklý v daném místě. Poslední způsob je informování takovou formou zveřejňování informací, která umožňuje dálkový přístup.¹⁰¹

Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (dále jen zákon o obcích), předpokládal existenci úřední desky, ale nestanovil explicitní povinnost ji zřídit orgány veřejné správy.¹⁰² Povinnost každého správního orgánu zřídit úřední desku, jež musí být nepřetržitě přístupná pro veřejnost, byla zakotvena až v zákoně č. 500/2004 Sb., správního řádu. Správní řád dále upravuje, že se zřizuje jedna úřední deska pro orgány územního samosprávného celku a že obsah úřední desky je zveřejněn rovněž takovým způsobem, který umožňuje dálkový přístup.¹⁰³ Na úřední desce se uvádí celý obsah, tedy úplný text písemností, a na vyvěšovaných dokumentech je zaznamenané datum vyvěšení a datum sejmutí písemnosti. Uvedenou povinnost zakotvuje zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě.¹⁰⁴ Podle zákona o obcích se na úřední desce obligatorně publikují například obecně závazné vyhlášky a nařízení obce, počet členů zastupitelstva obce, jenž má být zvolen, uzavřené veřejnoprávní smlouvy, rozhodnutí, rozhodnutí o konání zasedání zastupitelstva obce, záměry prodat či směnit nebo pronajmout nemovitý majetek nebo náleží Ústavního soudu, kterým se zrušuje právní předpis obce či jeho jednotlivá ustanovení.¹⁰⁵

---

¹⁰¹ *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.

¹⁰² Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích

¹⁰³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

¹⁰⁴ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě

¹⁰⁵ Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích

Co se týká dalšího zveřejňování způsobem, který umožňuje dálkový přístup, je potřeba zmínit, že žádný zákon neukládá obci povinnost zřídit a provozovat své webové stránky a ani jejich obsah není žádným zákonem upraven.¹⁰⁶ Povinnost zveřejňovat stanovené údaje způsobem, jenž umožňuje dálkový přístup, byla zavedena zákonem č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Tento zákon (dále jen ZOSPI) upravuje v ustanovení § 5 povinně zveřejňované informace. Takové informace musí být zveřejněny každým povinným subjektem ve svém sídle a úřadovnách na místě, jež je všeobecně přístupné veřejnosti. Podle ustanovení § 5 odst. 3 ZOSPI má každý povinný subjekt povinnost zveřejnit informace způsobem umožňujícím dálkový přístup, o které bylo žádáno, a to do 15 dní od poskytnutí informací na žádost.¹⁰⁷

Obec má rovněž povinnost informovat o své činnosti na zasedání zastupitelstva obce, případně informovat způsobem, který je v daném místě obvyklý. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 97 zákona o obcích. Zákon také umožňuje účast veřejnosti na zasedání zastupitelstva obce a neexistuje žádný důvod pro vyloučení veřejnosti ze zasedání.¹⁰⁸ Informování způsoby místu obvyklými je například vyvěšování informací na informačních tabulích, informací v místním tisku či vyhledávání v místním rozhlasu.¹⁰⁹ Podle ustanovení § 103 odst. 4 písm. e) zákona o obcích odpovídá starosta za informování veřejnosti o činnosti obce. Tuto odpovědnost lze chápat především jako funkci koordinační, kdy starosta pověří danou osobu činností.

Výše jsou zmíněny aktivní přístupy ze strany obce, ale nyní je třeba zmínit i takzvanou pasivní informovanost. Podle ustanovení § 16 zákona o obcích má občan obce, jenž dosáhl 18 let, právo nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, ale rovněž i do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat z nich výpisy.¹¹⁰

---

¹⁰⁶ *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.

¹⁰⁷ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁰⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁰⁹ *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.

¹¹⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Stejné právo má i FO, jež dosáhla 18 let a vlastní na území obce nemovitost, dále pak FO, jež je starší 18 let, je cizím státním občanem a má v obci hlášený trvalý pobyt, za předpokladu, že to stanoví mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena. Obec musí umožnit nahlížení do zákonem stanovených dokumentů a pořízení výpisů, pokud jsou naplněny podmínky pro získání takového práva. Obec má povinnost pořídit zápis ze zasedání zastupitelstva do 10 dnů po skončení zasedání a musí být zápis uložen na obecním úřadu k nahlédnutí občanům i členům zastupitelstva obce.¹¹¹

Obec má dle ZOSPI povinnost poskytnout informace každému, kdo požádal o poskytnutí požadované informace.¹¹² ZOSPI je speciální zákon, jenž řeší komplexně postup při vyřizování žádosti o informace. Aby se žádost řídila dle zákona ZOSPI musí být ze žádosti zřejmé, kterému povinnému subjektu je předkládána a že se žadatel domáhá poskytnutí informace podle tohoto zákona.¹¹³

Pokud je v žádosti nedostatek údajů, povinný subjekt vyzve žadatele o doplnění žádosti se stanovením lhůty do 7 dnů. Pokud by žádost byla nesrozumitelná, příliš obecná nebo nebylo zřejmé, jaká informace je vyžadována, může povinný subjekt vyzvat osobu k doplnění či upřesnění žádosti, a to do 7 dní od podání žádosti o informaci.¹¹⁴

Povinný subjekt může rozhodnout o odmítnutí žádosti, nebo poskytne požadovanou informaci do 15 dní ode dne přijetí žádosti či ode dne jejího doplnění. Tato lhůta lze prodloužit až o 10 dní. Povinný subjekt musí do 15 dní od poskytnutí požadované informace zveřejnit tyto informace způsobem, který umožňuje dálkový přístup.¹¹⁵ Pokud by byl žadatel nespokojený s postupem a vyřízením své žádosti o informace, má právo podat stížnost, k jejímuž vyřízení je oprávněn krajský úřad.¹¹⁶

---

¹¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹¹² *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.

¹¹³ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹¹⁴ *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.

¹¹⁵ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹¹⁶ *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.

V rámci zveřejňování informací existují zákony, jež omezují přístup k některým údajům zpravidla kvůli ochraně práv třetích osob. Jedná se například o zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konkrétně ochrana osobnostních práv), zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském (ochrana autorského práva).

4.9. Formy participace občanů ve veřejném životě

Způsoby participace upravuje zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Tato kapitola se zaměřuje na jednotlivé způsoby participace a poskytuje ucelenější pohled o možnostech participace obyvatel v obci, která by neměla pouze spočívat ve volební účasti.

Občané se mohou podílet různými formami na činnostech veřejné správy. Nejvýznamnější formou je volební účast v rámci jednotlivých zastupitelských sborů či hlasování v referendu. Kromě těchto zmíněných forem tam lze zařadit taktéž účast občanů na veřejných jednáních správních orgánů, podávání petic občany správním orgánům či otázka poskytování informací o činnostech správních orgánů.¹¹⁷

V roce 1989 vznikla zastupitelská demokracie shora, avšak v zemi byla nedostatečná občanská aktivita, protože se občané domnívali, že kromě voleb nemají vliv. Příčinou byl předchozí totalitní režim a neexistence plnohodnotné občanské společnosti. K rozvoji občanské participace došlo po roce 1989 obsáhlou transformací legislativy, například se jednalo o ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, vyhlášení usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, zákony, jež se týkaly petičního, shromažďovacího a sdružovacího práva, ale i zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím a zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu.¹¹⁸

---

¹¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹¹⁸ WAGNEROVÁ, Gabriela. Spor o participační demokracii na české politické scéně po roce 1989 [online]. 2008 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.e-polis.cz/clanek/spor-o-participacni-demokracii-na-ceske-politicke-scene-po-roce-1989.html>

4.9.1 Volby do zastupitelstva obce

Za důležitý mechanismus účasti obyvatel na správě veřejných záležitostí se považují v demokratické společnosti svobodné volby. Česká republika má zastupitelskou demokracii, a tak si své zástupce volí občané.

V naší zemi existují volby do zastupitelstev obcí a krajů, Poslanecké sněmovny ČR, Senátu ČR, Evropského parlamentu a od roku 2013 volba prezidenta. Místní či komunální volby jsou podstatným prostředkem korigujícím směr obce do budoucna a jsou také prostředkem k zabezpečení dostatečné kvality demokracie lokální. Za nejvýznamnější formu politické participace občanů na místní úrovni se považuje účast ve volbách do zastupitelstva obce.¹¹⁹

Z článku 21 LZPS vyplývá, že na správě veřejných záležitostí se mohou občané podílet přímo nebo svobodnou volbou volených zástupců. Tento článek dále stanovuje, že se volby musí konat ve lhůtách, které nepřesáhnou pravidelná volební období, jež stanovuje zákon. Rovněž je v článku 21 LZPS zakotveno právo přístupu k voleným a jiným veřejným funkcím, a to za stejných podmínek pro všechny. Listina základních práv a svobod garantuje všeobecné, rovné volební právo vykonávané na základě tajného hlasování.¹²⁰ Je nutné rovněž zmínit článek 102 Ústavy ČR, jenž upravuje funkční období zastupitelstev jako čtyřleté a volbu členů zastupitelstev. Volba členů do zastupitelstev probíhá tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.¹²¹

Dalším důležitým zákonem, jenž upravuje podmínky výkonu volebního práva do zastupitelstev obcí, organizaci voleb, právo být volen a soudní přezkum voleb, je zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně některých zákonů (Dále jen ZVZO). Tento zákon stanovuje, stejně jako Ústava ČR, čtyřleté funkční období. Ustanovení § 1 ZVZO upravuje konání voleb ve lhůtě počínající třicátým dnem před jeho uplynutím.

Místní volby se konají na základě všeobecného, rovného a přímého hlasovacího práva a podle zásad poměrného zastoupení. Místní volby vyhláší před jejich konáním prezident republiky, a to nejpozději do 90 dnů před jejich konáním, jestliže zákon nestanoví jinak.¹²²

---

¹¹⁹ ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4.

¹²⁰ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹²¹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

¹²² Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

Vyhlášení o konání voleb se zveřejňuje ve sbírce zákonů. Den vyhlášení voleb je ten den, kdy byla rozeslaná částka Sbírky zákonů, jež obsahovala rozhodnutí o vyhlášení voleb.

Volby do zastupitelstev obcí se konají během dvou dnů ve všech obcích, městech, statutárních městech a hlavním městě Praze, městských obvodech a městských částech, nestanoví-li zákon něco jiného. Volby se konají v pátek a v sobotu. V první den, tedy v pátek, se začíná hlasovat od 14:00 hodin a hlasování může probíhat nejpozději do 22:00 hodin. Druhý den voleb, tedy v sobotu, se hlasuje od 8:00 hodin do 14 hodin. Dle ZVZO je dnem voleb první den voleb, jestliže zákon neurčí něco jiného. Tento zákon dále stanoví, že opakované či dodatečné volby, opakované hlasování nebo nové volby proběhnou v jednom dni, přičemž hlasování začíná v 7:00 hodin a končí ve 22:00 hodin.¹²³

Od vzniku samostatné České republiky se konalo celkem osm voleb do zastupitelstva obcí a příští volby se budou konat v roce 2022.¹²⁴ Je třeba rozlišovat pasivní a aktivní volební právo. V rámci aktivního práva má občan právo volit.¹²⁵

Občan může hlasovat pro jednu kandidátní listinu, jednotlivé kandidáty nebo může tuto možnost kombinovat.¹²⁶ Pasivní volební právo znamená, že daná osoba může být zvolena. V takovém případě je subjektem kandidát, který se uchází o volenou funkci a realizuje tím své právo participovat na správě veřejných záležitostí. V rámci pasivního volebního práva existuje právo ucházet se o veřejnou funkci, právo být do ní zvolen a právo ji vykonávat.¹²⁷

Volič do zastupitelstva obce dle ZVZO musí splnit stanovená kritéria. Právo aktivní je právo volit do zastupitelstva obce, města či hlavního města Prahy jakožto občan obce za předem určených předpokladů.

Mezi tyto předpoklady je zařazeno státní občanství České republiky, dovršení 18 let nejpozději v druhý den voleb u pasivního volebního práva.¹²⁸

---

¹²³ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁴ Výsledky voleb a referend. *Volby* [online]. © Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.volby.cz>

¹²⁵ RIGEL, Filip. *ZPŮSOBY PARTICIPACE OSOB NA MÍSTNÍ SAMOSPRÁVĚ*. Brno, 2010. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/uqq8l/DISERTACE.pdf>. Disertační práce. Masarykova univerzita.

¹²⁶ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.

¹²⁷ RIGEL, Filip. *ZPŮSOBY PARTICIPACE OSOB NA MÍSTNÍ SAMOSPRÁVĚ*. Brno, 2010. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/uqq8l/DISERTACE.pdf>. Disertační práce. Masarykova univerzita.

¹²⁸ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

V případě realizace aktivního volebního práva je dostatečný již první den voleb, i přesto, že volič oslaví osmnácté narozeniny až druhý den.¹²⁹ Další kritérium je hlášený trvalý pobyt na území obce dle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel.¹³⁰ Kromě kritérií zmíněných v ZVZO existuje další kritérium, jež je vymezené v zákoně o obcích, a to je občanství obce.¹³¹ Jak již bylo popsáno v kapitole s pojmy, občanem základního územního samosprávného celku, tedy obce, je státní občan ČR, který je na území obce přihlášen k trvalému pobytu. Takové občanství vzniká nezávisle na vůli občana a taktéž i existuje a případně zaniká.¹³²

Právo aktivní má kromě občana obce, jenž je státním občanem České republiky, také státní občan jiného státu, který je v den voleb držitel potvrzení o přechodném pobytu na území nebo povolení k trvalému pobytu a je přihlášen k pobytu v dané obci, městě či hlavním městě Praze a dosáhl-li 18 let, pokud mu přiznává právo volit mezinárodní úmluva, kterou je ČR vázána a která byla vyhlášena ve Sbírci mezinárodních smluv.

Překážky volebního práva aktivního mohou být zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody, omezení svéprávnosti k výkonu volebního práva, zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu nebo výkon služby vojáka z povolání v zahraničí nebo výkon služby vojáka v záloze v zahraničí.¹³³ Nejvyšší soud ve stanovisku sp. zn. Cpjn 23/2016 ze dne 15. 2. 2017 konstatoval, že „*Omezit posuzovanou osobu ve svéprávnosti k výkonu volebního práva lze jen výrokem soudního rozhodnutí (výslovně)*.“¹³⁴ Pasivní volební právo je právo být volen do zastupitelstva obce, města, územně členěného statutárního města nebo hlavního města Prahy. Členem zastupitelstva obce se může stát každý volič, který nemá omezenou svéprávnost k výkonu volebního práva a nemá zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody.¹³⁵

---

¹²⁹ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³⁰ Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel

¹³¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹³² Iuridictum: Encyklopedie o právu [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Ob%C4%8Dan>

¹³³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹³⁴ Stanovisko Nejvyššího soudu z 15. 2. 2017, sp. zn. Cpjn 23/2016

¹³⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Funkce člena zastupitelstva obce je neslučitelná s funkcí, kterou vykonává zaměstnanec dané obce v případě, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce nebo za podmínky, že se jedná o zaměstnance jmenovaného starostou obce. Pasivní právo má kandidát, který kandiduje na jedné kandidátní listině volební strany pro volby do téhož zastupitelstva obce.¹³⁶ Obecních voleb se mohou zúčastnit i nezávislí kandidáti a jejich sdružení, pokud předloží petici s určitým počtem podpisů občanů z daného volebního obvodu.¹³⁷ Výkon práva občanů sdružovat se v politických stranách a politických hnutích slouží občanům k jejich participaci na politickém životě společnosti, především na vytváření zákonodárných sborů a orgánů místní samosprávy. K výkonu práva sdružovat se v politických hnutích a politických stranách není potřeba povolení státního orgánu. Mezi povinnosti týkající se politických stran a hnutí patří povinnost registrace politické strany a politického hnutí, podmínka účastenství pouze FO starších 18 let, které jsou občanem České republiky. Každá FO může být členem pouze jedné politické strany či politického hnutí.

Politické strany a hnutí jsou PO, do jejichž postavení a činností mohou zasahovat státní orgány, a to pouze na základě zákona a v jeho mezích. Každá osoba je členem strany či hnutí dobrovolně, nikdo nesmí být nucen k členství. Každá FO může stejně tak jako vstoupila do politické strany nebo hnutí vystoupit. Nikdo nesmí omezovat člena hnutí či politické strany na jeho právech z důvodu členství v hnutí či straně, účasti na jejich činnosti nebo podpory anebo že stojí mimo ně.¹³⁸

4.9.2 Místní referendum

Volby do zastupitelských sborů jsou realizací nepřímé neboli zastupitelské formy demokracie, kdy občané volí své zástupce, kteří pak zprostředkovávají spravování věcí veřejných pro občany, kdežto referendum je jedna z forem přímé demokracie a podle platné právní úpravy jde o jedinou formu přímé demokracie v České republice.¹³⁹

---

¹³⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹³⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.

¹³⁸ Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích

¹³⁹ Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky. Ministerstvo vnitra, 2017.

V žádné platné právní úpravě České republiky nelze najít stanovený způsob občanské participace. V článku 21 LZPS lze najít právo občanů podílet se přímo na správě věcí veřejných.¹⁴⁰

Místní referendum upravuje zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu.¹⁴¹ Místní referendum je možnost rozhodovat o otázkách týkajících se samostatné působnosti obce, kdy mohou prosazovat důležité změny, zastavit výstavbu, tedy se občansky podílet na věcech veřejných. Platné místní referendum je závazné pro obec a neexistuje možnost proti němu podat opravný prostředek.¹⁴²

Otázka, o které se bude rozhodovat v místním referendu, musí být přednesena takovým způsobem, aby se na ni dalo odpovědět slovem „ano“ nebo slovem „ne“.¹⁴³

Referendum se rozlišuje na obligatorní (povinné) a fakultativní (nepovinné). Povinné referendum se koná v případě, kdy má dojít k oddělení části obce. Povinné je rovněž v případě sloučení obce nebo připojení obcí, pokud je podán návrh na jeho konání v téže věci. Obdobně je to v situaci, kdy je podán návrh na zřízení či zrušení městského obvodu či městské části. Nepovinná referenda jsou všechna ostatní referenda na územní úrovni, jejichž konání není stanoveno jako povinné, a to za podmínky, že se musí týkat samostatné působnosti samosprávného celku. Z toho vyplývá, že se jakožto nepovinná referenda konat musí, anebo nemusí.

Právo hlasovat v místním referendu má každá FO, která má rovněž právo volit do zastupitelstva dané obce.¹⁴⁴ Taková osoba se dle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu nazývá oprávněnou osobou. Jedná se o osobu, jež má státní občanství České republiky, nebo je příslušníkem jiného státu, jehož příslušníci mají právo na území ČR hlasovat, je starší 18 let a je hlášena k trvalému pobytu v dané obci.¹⁴⁵ Místní referendum je vykonáváno na základě přímého, všeobecného a rovného práva tajným hlasováním.¹⁴⁶

---

¹⁴⁰ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹⁴¹ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁴² ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4.

¹⁴³ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁴⁴ *Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky*. Ministerstvo vnitra, 2017.

¹⁴⁵ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁴⁶ ČESKO. § 3 odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 9. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-22#p3-1>

Stejně jako jsou upraveny překážky v zákoně o volbách do zastupitelstev obcí, existují rovněž překážky výkonu práva hlasovat v místním referendu. Tyto překážky jsou paralelní překážkám výkonu volebního práva. Mezi překážky ve výkonu práva hlasovat v místním referendu patří omezení osobní svobody z důvodu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, omezení svéprávnosti k výkonu práva hlasovat v referendu, omezení osobní svobody stanovené na základě zákona z důvodu ochrany zdraví lidu, osobám ve výkonu vojenské činné služby. Dle ustanovení § 7 zákona o místním referendu je nepřipustné konat místní referendum o místních poplatcích, rozpočtu obce či statutárního města, o zřizování či zrušení orgánů obce nebo statutárního města a o jejich vnitřním uspořádání.

Rovněž je nepřipustný v případě rozhodování o volbě a odvolání starosty či primátora územně nečleněného statutárního města, místostarosty nebo náměstka primátora, členů rady obce, města nebo městského obvodu, ale rovněž i dalších členů zastupitelstva obce nebo statutárního města, včetně volených či jmenovaných členů dalších orgánů obce či statutárního města. Dále se nesmí konat místní referendum v otázkách, které by byly v rozporu s právními předpisy nebo pokud by rozhodnutí v místním rozhodnutí mohlo být v rozporu s právními předpisy, dále v případech, kdy se o dané věci rozhoduje ve zvláštním řízení, v otázkách o uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti. Místní referendum se nesmí konat o obecně závazných vyhláškách obce, a to ať jde o jejich zrušení, schvalování či změnu. Pokud neuplyne 24 měsíců od rozhodnutí v místním referendu, jež bylo platné, do podání návrhu na konání místního referenda v té samé věci, není konání místního referenda přípustné.¹⁴⁷

V případě, že se koná referendum, které nespadá do samostatné působnosti základního územního samosprávného celku, je v rozporu s ustanovením § 6 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu. V takové situaci může soud rozhodnout o neplatnosti rozhodnutí v místním referendu.¹⁴⁸

V rámci referenda je rozhodováno především o otázkách, které patří do samostatné působnosti územního samosprávného celku.¹⁴⁹

---

¹⁴⁷ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁴⁸ RIGEL, Filip. *ZPŮSOBY PARTICIPACE OSOB NA MÍSTNÍ SAMOSPRÁVĚ*. Brno, 2010. Dostupné také z: <https://is.muni.cz/th/uqq8l/DISERTACE.pdf>. Disertační práce. Masarykova univerzita.

¹⁴⁹ Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky. Ministerstvo vnitra, 2017.

V místním referendu lze o konkrétní otázce, která spadá do samostatné působnosti obce rozhodovat buď přímo, nebo může mít referendum povahu konzultativního referenda. Příkladem přímého rozhodování v rámci referenda může být nahrazení rozhodnutí zastupitelstva obce o prodeji nemovitosti, kterou obec vlastní, rozhodnutím v místním referendu. Konzultativní referendum může ku příkladu spočívat v možnosti vyjádřit se jakožto dotčená osoba k dané věci, o které je příslušný rozhodnout někdo jiný než obec, může jít například o výstavbu výrobní haly na území dané obce.¹⁵⁰ Referendum se koná zásadně na celém území obce či městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města a městské části hlavního města Prahy. Existuje výjimka v případě rozhodování o oddělení části obce, kdy rozhoduje o dané věci krajský úřad v přenesené působnosti na návrh podaný obcí na základě kladného výsledku v místním referendu, jež se konalo pouze v části obce, která se chtěla oddělit. Druhá výjimka je situace, kdy je podán návrh na konání místního referenda o zřízení nebo zrušení městského obvodu nebo městské části, v případě, že takové referendum je konáno na území, na němž se navrhuje zrušení nebo zřízení městské části či městského obvodu.

Pokud se na tom usnese zastupitelstvo obce nebo statutárního města, koná se místní referendum. Konat se může rovněž na základě návrhu na konání místního referenda, který může podat přípravný výbor, a pokud v souvislosti s daným návrhem rozhodne zastupitelstvo obce či statutárního města o vyhlášení místního referenda.¹⁵¹ Pokud přípravný výbor chce podat návrh na konání místního referenda, musí být návrh podpořen určitým minimem počtů podpisů oprávněných osob. V případě, že jde o místní referendum na území části obce, která není městským obvodem ani městskou částí nebo jde o místní referendum na území statutárního města, platí následující, mnou vytvořená tabulka podle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu, tabulka týkající se minimálního počtu hlasů oprávněných osob.¹⁵²

---

¹⁵⁰ Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky. Ministerstvo vnitra, 2017.

¹⁵¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁵² Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Tabulka č. 1: Minimální počet potřebných hlasů oprávněných osob pro konání místního referenda podle počtu obyvatel obce nebo statutárního města

Počet obyvatel obce/statutárního města	Minimum podpisů, jež podpoří návrh přípravného výboru na konání místního referenda
Do 3 000 obyvatel	30 % oprávněných osob
Do 20 000 obyvatel	20 % oprávněných osob
Do 200 000 obyvatel	10 % oprávněných osob
Nad 200 000 obyvatel	6 % oprávněných osob

Zdroj: Autor práce

Z tabulky lze vyčíst, že v případě obce, která má méně než 3 000 obyvatel, je třeba, aby návrh přípravného výboru na konání místního referenda podpořilo minimálně 30 % oprávněných osob.

Z počtu obyvatel v dané obci k 1. 1. v roce, ve kterém přípravný výbor podal návrh na konání místního referenda, se zjišťuje počet oprávněných osob. Oprávněnou osobou, je každá FO, která je státním občanem ČR nebo je státním příslušníkem jiného státu, jehož příslušníci mají právo na území ČR hlasovat, a prokáže svou totožnost při hlasování v místním referendu.

Zastupitelstvo obce či statutárního města vyhláší místní referendum na základě návrhu přípravného výboru nebo z rozhodnutí zastupitelstva obce či statutárního města.

Zastupitelstvo obce nebo statutárního města v případě návrhu podaného přípravným výborem rozhodne usnesením na svém nejbližším zasedání.

Zastupitelstvo rozhodne o vyhlášení referenda, pokud se v dané otázce může konat místní referendum, a současně určí den, kdy se bude referendum konat. Zastupitelstvo buď rozhodne o vyhlášení referenda, nebo rozhodne o nevyhlášení referenda v případě, že v dané věci nelze pořádat místní referendum. Zastupitelstvo okamžitě vyrozumí zmocněnce o jeho usnesení a takové usnesení zveřejní na úřední desce úřadu nebo magistrátu. Tento zmíněný postup se použije i v případě, kdy se vyhláší místní referendum na základě soudního rozhodnutí. O věci, jež byla navržena k rozhodnutí v místním referendu, může zastupitelstvo učinit rozhodnutí i bez vyhlášení místního referenda za podmínky, že písemně obeznámí zmocněnce bez jakéhokoliv prodlení.¹⁵³

¹⁵³ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Zmocněnec může trvat na konání místního referenda za podmínky, že prohlásí, že na konání referenda stále trvá, a to do 7 dní ode dne, kdy bylo doručeno vyrozumění zastupitelstva. V takovém případě zastupitelstvo na svém nejbližším zasedání vyhlásí místní referendum.¹⁵⁴

V případě, že zastupitelstvo konání místního referenda na návrh nevyhlásí, přípravný výbor disponuje s právem obrátit se na správní soud.¹⁵⁵

Rozhodnutí o tom, že zastupitelstvo rozhodne o dané věci bez vyhlášení místního referenda, pozbývá platnosti v den vyhlášení místního referenda. Orgány obce či statutárního města nemohou rozhodovat o předmětu, jenž je námětem otázky ve vyhlášeném místním referendu, od vyhlášení referenda až do dne vyhlášení jeho výsledků.

Zastupitelstvo rozhodne z vlastní iniciativy o konání místního referenda prostou většinou všech svých členů. Usnesení o vyhlášení referenda musí obsahovat informace o označení území na kterém by se konalo místní referendum, otázku či otázky o kterých se bude v referendu rozhodovat, odůvodnění, ale rovněž odhad nákladů, které vzniknou v souvislosti s konáním místního referenda a uskutečněním rozhodnutí, které se přijme v místním referendu, ale také způsob, jak se tyto výdaje uhradí z rozpočtu obce či statutárního města. Vyhlášením se chápe vyvěšení usnesení zastupitelstva obce o vyhlášení místního referenda na úřední desce obecního úřadu po dobu patnácti dní. V případě vyhlášení ve statutárním městě jde o vyvěšení usnesení na úřední desce magistrátu a na úředních deskách úřadů všech jeho městských částí nebo obvodů, taktéž na 15 dní.

Nejpozději do 90 dní ode dne vyhlášení místního referenda v případě, že v návrhu přípravného výboru není zmíněna doba pozdější, se koná místní referendum. Den vyvěšení usnesení zastupitelstva obce či statutárního města na úřední desce obecního úřadu či magistrátu je dnem vyhlášení místního referenda. Pokud zastupitelstvo vyhlásilo konání místního referenda z vlastní iniciativy, nesmí určit den konání referenda, který by spadal do následujícího funkčního období zastupitelstva.¹⁵⁶

---

¹⁵⁴ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁵⁵ Studijní texty pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky: Pro obor státní služby č. 26: „Systém veřejné správy a všeobecná vnitřní správa“. Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné také z: https://www.google.com/url?sa=t&ret=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjKyrLR_aPvAhXE6eAKHc9IBdgQFjAAegQIARAD&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsluzba%2Fsoubor%2Fskripta-26-system-verejne-spravy-a-vseobecna-vnitri-sprava-20191217-pdf.aspx&usg=AOvVaw1jmN3bY90zw9LrJ8mY6VqO

¹⁵⁶ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Průběh hlasování v místním referendu je totožný jako u voleb.¹⁵⁷ V obci se pro hlasování zřizuje okrsková a místní komise, ve statutárním městě se ustanovuje komise okrsková, místní a městská. Hlasování v rámci místního referenda je uskutečňováno v hlasovacích okrscích, které korespondují s územím, jež je vymezené pro stálé volební okrsky. Po hlasování následuje sčítání hlasů komisí, která pořizuje zápis o průběhu a výsledku hlasování v hlasovacím okrsku. Zápis o výsledku hlasování rovněž zapisuje i místní komise, která po přezkoumání zápisů komise okrskové zjistí celkové výsledky hlasování v referendu v dané obci. Místní komise vyhláší výsledky hlasování zveřejněním na úřední desce po dobu 15 dní. Starosta obce či primátor oznámí Ministerstvu vnitra ČR výsledky referenda, jeho vyhlášení a provedení jeho rozhodnutí přijatého v místním referendu, a to do 5 dní od této skutečnosti.¹⁵⁸

K tomu, aby bylo rozhodnutí v referendu platné, je nutná účast alespoň 35 % oprávněných osob, které jsou zapsány v seznamech oprávněných osob. Za závazné rozhodnutí v referendu je považováno takové rozhodnutí, pro které hlasovala nadpoloviční většina oprávněných osob účastnících se referenda a minimálně 25 % oprávněných osob, které jsou zapsány v seznamech oprávněných osob.¹⁵⁹

Rozhodnutí, které bylo přijaté a platné v místním referendu, je pro zastupitelstvo daného územního samosprávného celku závazné.¹⁶⁰

Výdaje spojené s pořádáním místního referenda a s vybavením hlasovací místnosti pro okrskové komise jsou hrazeny z rozpočtu dané obce. Statutární město hradí pouze výdaje související s konáním místního referenda.¹⁶¹

---

¹⁵⁷ Studijní texty pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky: Pro obor státní služby č. 26: „Systém veřejné správy a všeobecná vnitřní správa“. Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné také z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjKyrLR_aPvAhXE6eAKHc9IBdgQFjAAegQIARAD&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsluzba%2Fsoubor%2Fskripta-26-system-verejne-spravy-a-vseobecna-vnitni-sprava-20191217-pdf.aspx&usg=AOvVawIjmN3bY90zw9LrJ8mY6VqO

¹⁵⁸ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁵⁹ Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky. Ministerstvo vnitra, 2017.

¹⁶⁰ Studijní texty pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky: Pro obor státní služby č. 26: „Systém veřejné správy a všeobecná vnitřní správa“. Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné také z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjKyrLR_aPvAhXE6eAKHc9IBdgQFjAAegQIARAD&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsluzba%2Fsoubor%2Fskripta-26-system-verejne-spravy-a-vseobecna-vnitni-sprava-20191217-pdf.aspx&usg=AOvVawIjmN3bY90zw9LrJ8mY6VqO

¹⁶¹ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

V případě konání referenda na návrh přípravného výboru se do výdajů souvisejících s konáním místního referenda a s vybavením hlasovací místnosti pro okrskové komise nezařazují výdaje týkající se získávání podpisů od oprávněných osob, které podporovaly konání referenda a náklady na kampaň.

V souvislosti s místním referendem existuje soudní přezkum týkající se této věci. Přípravný výbor se může domáhat soudní ochrany, pokud má opačný návrh než obecní úřad nebo magistrát statutárního města ve výzvě k odstranění vad návrhu na konání místního referenda přípravného výboru anebo v případě, že nebylo zastupitelstvem rozhodnuto o návrhu, ačkoliv rozhodnuto být mělo včetně uvedení dne konání nebo zastupitelstvo rozhodlo o nevyhlášení místního referenda. Návrh musí být soudu přípravným výborem podán nejpozději do 10 dní ode dne, kdy byla doručena písemná výzva zastupitelstva k odstranění vad návrhu. Pokud měl být návrh výboru projednán na jednání zastupitelstva, ale projednán nebyl nebo na tomto zasedání bylo rozhodnuto o nekonání místního referenda, může přípravný výbor podat návrh soudu do 20 dní od takové události. Rozhodnutí, které soud o návrhu, ve kterém se přípravný výbor domáhá ochrany, vydá, nahrazuje rozhodnutí vydané zastupitelstvem obce nebo statutárního města.¹⁶²

4.9.3. Účast občanů a právo vyjadřovat se na zasedáních zastupitelstva

Zasedání zastupitelstva je předem schválené shromáždění členů zastupitelstva, na kterém se jedná a rozhoduje o konkrétních otázkách zákonem daným způsobem.¹⁶³ Každá FO, jež je státní občan ČR starší 18 let a má hlášený trvalý pobyt v dané obci, má právo vyjadřovat své názory a postoje na zasedání zastupitelstva obce, a to za podmínky, že je vyjadřuje v souladu s jednacím řádem zastupitelstva a že daná stanoviska se týkají projednávaných věcí na zasedání obce. Takové právo má rovněž i FO starší 18 let, jež je občanem jiného státu, která má hlášený trvalý pobyt v obci za podmínky, že to stanoví mezinárodní smlouva zavazující ČR, která byla řádně vyhlášena.

Předpokladem práva vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce je zásada veřejnosti, která je upravena v § 93 odst. 3 zákona o obcích a říká, že zasedání zastupitelstva každé obce je veřejné.¹⁶⁴

---

¹⁶² Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

¹⁶³ FUREK, Adam. Jednání zastupitelstva obce – vybrané praktické problémy. *Moderní obec* [online]. 2013 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/jednani-zastupitelstva-obce-vybrane-prakticke-problemy/>

¹⁶⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

S právem účastnit se a vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva souvisí povinnost informovat veřejnost o dni, místě a čase konání zasedání zastupitelstva, která vyplývá z prvního odstavce ustanovení § 93 zákona o obcích. Toto ustanovení taktéž stanovuje povinnost obecnímu úřadu informovat o navrženém programu na budoucím zasedání zastupitelstva obce a taková informace musí být vyvěšena na úřední desce obecního úřadu minimálně po dobu 7 dní před konáním zasedání. Obecní úřad může kromě vyvěšení informace o konání zasedání zastupitelstva na úřední desce obecního úřadu rovněž informovat veřejnost způsobem obvyklým v dané obci. Příkladem může být zveřejnění informace na webových stránkách obce Ejpvovice nebo facebookové stránce dané obce. Mezi další oznamovací povinnosti obecního úřadu patří povinnost vyvěsit na úřední desce informaci o zamýšleném prodeji, směně, darování, pronajmutí, propachtování, výpůjčce nemovitosti, zřízení práva stavby nebo výprosy. Taková skutečnost se oznámí na úřední desce po dobu nejméně 15 dní před rozhodnutím orgánu obce, jenž je k tomu příslušný.

Počet členů zastupitelstva je stanoven podle velikosti územního obvodu a počtu obyvatel obce, městysu, města, městského obvodu či městské části k 1. lednu toho roku, ve kterém se konají volby. V obci do 500 obyvatel je stanoveno 5 až 15 členů zastupitelstva. Obec, jež má od 500 do 3000 obyvatel, má obvykle 7 až 15 členů zastupitelstva. Obce s více než 3000 obyvateli, která má ale méně než 10 000 obyvatel, může mít 11 až 25 zvolených členů zastupitelstva. V obci, která má od 10 000 do 50 000 obyvatel, může být zvoleno 15 až 35 členů zastupitelstva. Obec s počtem obyvatel od 50 000 do 150 000 může mít 25 až 45 členů zastupitelstva. Obec s více než 150 000 obyvateli může mít 25 až 55 zvolených členů zastupitelstva. Počet členů, kteří mají být zvoleni, je nutno oznámit nejpozději dva dny od jejich ustanovení na úřední desce obecního úřadu. Taková skutečnost může být rovněž zveřejněna způsobem v místě obvyklým.¹⁶⁵

V obci Ejpvovice se zastupitelstvo schází minimálně jednou za tři měsíce případně, pokud je to třeba. Zasedání zastupitelstva je svoláváno obvykle starostou obce v písemně podobě a nejdéle 7 dní před dnem, ve kterém bude zrealizováno zasedání zastupitelstva. Informace o místě, času a navrženém programu je povinné zveřejnit na úřední desce obecního úřadu.¹⁶⁶

---

¹⁶⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁶⁶ ŠRAILOVÁ, Marie a Josef VESELÝ. *Jednací řád zastupitelstva obce Ejpvovice* [online]. Ejpvovice, 2013 [cit. 2021-03-14].

V případě, že jedna třetina členů zastupitelstva podala písemnou žádost o zasedání zastupitelstva, která obsahuje návrh pořadu jednání, musí starosta povinně svolat zasedání tak, aby bylo zrealizováno do 21 dní od doručení takové žádosti. Starosta může sjednat náhradní zasedání z důvodu nepřítomnosti nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, a to takovým způsobem, aby bylo zasedání uskutečněno do 15 dní ode dne, kdy bylo ukončeno předchozí zasedání. Vyjma starosty může svolat zasedání zastupitelstva místostarosta nebo jiný člen zastupitelstva. Na zasedání zastupitelstva se mohou projednávat věci, které byly předloženy starostou zastupitelstvu a byly navrženy do programu na návrh členů zastupitelstva obce a výborů obce. Člen zastupitelstva obce či výboru obce může během probíhajícího jednání požádat o zařazení nového bodu do programu, ačkoliv nebyl uveden v navrženém programu jednání. Taková situace se může uskutečnit pouze v naléhavých případech, které se odůvodní. O takovém návrhu poté rozhodne zastupitelstvo obce hlasováním.

Občané Ejpvovic starší 18 let nebo FO, jenž dovršila 18 let a vlastní na území obce Ejpvovice nemovitost nebo čestný občan Ejpvovic má právo vystoupit na zasedání zastupitelstva obce Ejpvovice. Čestný občan je FO, která se významně podílela na rozvoji obce a obec ji udělila čestné občanství obce. Návrhy občanů se řídí podle pořadí přihlášení se do diskuse.

Občan může zahájit diskusi až po výzvě předsedajícího. Diskusní vystoupení je limitováno na 3 minuty a předsedající člen může občana přerušit i před uplynutím této doby, pokud se občan výrazně odchýlí od tématu, o kterém chtěl diskutovat. Chce-li připustit občan další příspěvky ke stejnému tématu, musí to odsouhlasit zastupitelstvo obce Ejpvovice. V případě, že žádá o slovo člen vlády nebo jeho stanovený zástupce, senátor, poslanec nebo zástupce orgánů kraje, zastupitelstvo žádost o slovo musí udělit.¹⁶⁷

---

¹⁶⁷ ŠRAILOVÁ, Marie a Josef VESELÝ. *Jednací řád zastupitelstva obce Ejpvovice* [online]. Ejpvovice, 2013 [cit. 2021-03-14].

4.9.4. Právo požadovat projednání určité záležitosti radou či zastupitelstvem

Toto právo vyplývá z ustanovení § 16 odst. 2 písm. f) zákona o obcích. Ve výše zmíněném zákoně je zakotveno právo požadovat projednání konkrétní věci v oblasti samostatné působnosti radou nebo zastupitelstvem obce, za podmínky, že žádost podepíše minimálně 0,5 % občanů dané obce. Taková žádost se musí projednat na zasedání do 60 dní, nebo do 90 dní, pokud se jedná o působnost zastupitelstva obce.¹⁶⁸ Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, č. j. 3 Aps/2006-76 vyplývá, že podaný návrh na projednání navrhované věci určitou kvalifikovanou částí občanů obce se musí povinně ze zákona projednat. Pokud však návrh nepodá určitá kvalifikovaná část občanů obce, neexistuje povinnost orgánu se zabývat navrhovanou věcí.¹⁶⁹ Srovnatelné právo na úrovni kraje vyžaduje 1000 podpisů občanů daného kraje.¹⁷⁰

Toto právo je přiznáno občanům obce starší 18 let a jiným FO starším 18 let, které mají v dané obci ve vlastnictví nemovitou věc. Občan, který na zasedání žádá okamžité projednání konkrétní věci, může podat svoji žádost pouze v určité části zasedání zastupitelstva obce. V situaci, že chce občan získat slovo během jednání zastupitelstva o úplně jiném bodu, nemusí mu být uděleno nebo mu slovo může být naopak odňato.¹⁷¹ Právo podávat návrhy, připomínky a podněty orgánům obce

Z ustanovení § 16 odst. 2 písm. g) zákona o obcích vyplývá právo na podávání návrhů, připomínek a podnětů orgánům obce. Podanými připomínkami, návrhy a podněty musí orgány dané obce zabývat bezodkladně, avšak nejdéle do 60 dní. V případě, že se jedná o působnost zastupitelstva obce, musí je orgány dané obce vyřídit nejdéle do 90 dní od podání takového návrhu, připomínky či podnětu. Toto právo má FO, která je státním občanem ČR a má hlášený trvalý pobyt v obci, ale rovněž FO, která má nemovitou věc na území obce ve svém vlastnictví.¹⁷²

---

¹⁶⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, sp. zn. 3 Aps/2006-76

¹⁷⁰ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

¹⁷¹ RIGEL, Filip. *K některým způsobům participace na správě obce dle § 16 odst. 2 zákona o obcích*. 2012. ISSN 0139-6005. Dostupné také z:

<https://app.codexis.cz/doc/LT/45375/s/povinnost%20projednat%20navrhovanou%20záležitost%20zákon%20stanov%C3%AD%20pouze%20pro%20př%C3%ADpad%20návrhu%20podaného%20kvalifikovanou%20část%C3%AD%20občanů>

¹⁷² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zastupitelstvo obce může zřídit osadní výbor, který má minimálně tři členy a konkrétní počet členů je stanoven zastupitelstvem obce. Členy osadního výboru se mohou stát občané obce, jež mají v části obce, ve které je zřízen osadní výbor, hlášený trvalý pobyt. Tento výbor se může vyjadřovat k podaným připomínkám a podnětům. Právo vznášet dotazy, připomínky a podněty má rovněž člen zastupitelstva při výkonu své funkce. Tyto dotazy, připomínky či podněty může podat radě obce, členům rady obce, předsedům výborů, statutárním orgánům PO, které založila obec, vedoucím příspěvkových organizací a organizačním složkám, které obec zřídila či založila. Ode dne podání musí člen zastupitelstva obdržet odpověď do 30 dní. Rada je podle ustanovení § 102 odst. 2 písm. e) oprávněna k projednání a řešení návrhů, připomínek a podnětů, které jí přeložil člen zastupitelstva obce nebo komise rady obce.

4.9.6. Právo nahlížet do dokumentů obce a jejích orgánů

Právo na nahlížení do dokumentů obce a jejích orgánů je zakotveno v ustanovení § 16 odst. 2 písm. e) zákona o obcích. Do tohoto práva lze zařadit náhled do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, ale rovněž nahlížení do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, rady obce, výborů zastupitelstva a komisí rady obce a právo pořizovat z nich výpisy.

O jednání zastupitelstva obce se vyhotovuje zápis, který musí podepsat starosta či místostarosta a stanovení ověřovatelé. Zápis obsahuje počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený program jednání, průběh a výsledek hlasování včetně usnesení. Takový zápis musí být zhotoven nejpozději do 10 dní ode dne, kdy jednání zastupitelstva obce skončilo, a musí být k dispozici veřejnosti k nahlédnutí na obecním úřadu.

Zápis se pořizuje taktéž o jednání rady obce. Právo na náhled do záznamu o schůzi rady má člen zastupitelstva obce. Záznam o jednání rady je podepsán starostou či místostarostou, případně jiným radním. Protokol musí být vystaven do 7 dní od ukončení jednání rady a musí být k dispozici k nahlédnutí členům zastupitelstva obce na obecním úřadě. Právo na náhled do dokumentů obce a jejích orgánů mají občané obce.

Právo účastnit se zasedání orgánu svazku obcí a nahlížet do zápisů z jednání mají občané obcí, které jsou sdružené ve svazku obcí, pokud jsou starší 18 let.¹⁷³

---

¹⁷³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Obce se mohou dobrovolně sdružovat ve svazky obcí. Obce se sdružují v dobrovolném svazku obcí obvykle z důvodu ochrany a prosazování společných zájmů.¹⁷⁴

Žadatel nemá právo nahlížet do zápisu rady obce dle zákona o obcích, avšak může se ho domáhat na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím za podmínky zajištění ochrany práv a svobod jiných osob. Žadatel by mohl například na základě tohoto zákona využít právo na nahlížení do dokumentů výborů zastupitelstva či komisí rady.¹⁷⁵

Dle mého názoru, mezi dokumenty patří například kromě zápisů ze zasedání zastupitelstva či jiných zápisů rovněž i kronika obce. Nahlížení do kroniky obce a její využití upravuje zákon č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí. Podle tohoto zákona může každý nahlédnout do kroniky ve vymezenou dobu na obecním úřadu obce. V případě, že jde o náhled do ručně psané kroniky nebo tištěné vázané papírové kroniky s číslovanými listy, je nutné nahlížet do kroniky za účasti kronikáře. Státní občan ČR starší 18 let s hlášeným trvalým pobytem v dané obci a FO starší 18 let, která vlastní nemovitost na území dané obce může podat písemný návrh na změnu, doplnění či opravu zápisu v kronice obce.¹⁷⁶

4.9.7. Podávání petic občany správním orgánům

Petiční právo je upraveno v zákoně č. 85/1990 Sb., o právu petičním.¹⁷⁷ Petiční právo je rovněž garantováno v článku 18 LZPS. Podle LZPS má každý právo podat žádost, návrh nebo stížnost státním orgánům, ale i orgánům územní samosprávy.¹⁷⁸ Dle zákona o právu petičním má každý právo podávat žádosti, návrhy a stížnosti ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu státním orgánům k tomu způsobilým. Návrhy, stížnosti či žádosti může podat jednotlivec nebo společně více osob. Existuje několik omezení při podávání petic. Stěžovatel nesmí podat petici, která by zasahovala do nezávislosti soudu. Mezi další omezení patří zákaz podávání petic, které by vybízely k porušování zákonů a ústavy nebo by popíraly či omezovaly osobní, politický a jiná práva občanů z důvodu jejich národnosti, rasy, původu, pohlaví, náboženského vyznání, sociálního postavení či politického nebo jiného smýšlení.¹⁷⁹

---

¹⁷⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁷⁵ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

¹⁷⁶ Zákon č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí

¹⁷⁷ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

¹⁷⁸ Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹⁷⁹ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

Petice rovněž nesmí popuzovat k násilí, nenávisti, nesnášenlivosti či hrubé neslušnosti. Nikdo nesmí bránit výkonu práva na podávání petic, ale současně nesmí být výkon tohoto práva nikomu na újmu.

Občané mohou zformovat petiční výbor pro sestavení petice, získání podpisů občanů, doručení petice státnímu orgánu a jednání. Nejedná se o právnickou osobu. Osoby, které jsou členy petičního výboru stanoví FO starší 18 let, jenž je bude zastupovat při jednání se státními orgány. Petiční výbor nebo občan v souladu se zákonem vybízet občany k podpisu petice. K podpisu je nutné uvést jméno, příjmení a bydliště osoby, která petici podepsala. Před podpisem je nutné umožnit seznámení s obsahem petice. Nikdo nesmí být nucen k podpisu petice. Získávat podpisy pod petici na veřejně přístupném místě může pouze pověřená osoba, která dovršila 16 let.

Petice musí být vyhotovena v písemné formě a musí obsahovat jména, příjmení a bydliště osob, které ji podávají. Pokud petici podává petiční výbor, musí obsahovat jména, příjmení, bydliště všech členů výboru a jméno, příjmení a bydliště člena, který ji bude v dané záležitosti zastupovat.¹⁸⁰

Petice směřuje pouze vůči subjektům veřejného práva: státním orgánům, orgánům moci soudní, orgánům územní samosprávy a PO, kterým byla svěřena působnost státního orgánu.¹⁸¹

Státní orgán, který obdržel petici, ji musí povinně přijmout. V případě, že daný státní orgán k tomu není způsobilý, postoupí petici příslušnému státnímu orgánu, a to nejpozději do 5 dní od předložení petice. V případě postoupení petice současně uvědomí o této skutečnosti toho, kdo petici podal. Orgán, jenž petici přijal, je povinen přezkoumat obsah petice a předat své stanovisko osobě, která ji podala nebo zastupiteli petičního výboru nejpozději do 30 dnů. Ve svém stanovisku uvede vyjádření k obsahu petice a způsob, jakým se petice vyřídí.¹⁸²

---

¹⁸⁰ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

¹⁸¹ Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky. Ministerstvo vnitra, 2017.

¹⁸² Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

4.9.8. Podávání stížností

Obecná úprava stížností je upravena v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen správní řád). Tento zákon garantuje právo podávat stížnost osobám dotčeným. Takové osoby mohou podat správním orgánům stížnost proti nevhodnému chování úřední osoby nebo proti postupu správního orgánu, pokud zákon neumožňuje jiný prostředek ochrany. Petice, kterou podal stěžovatel, nesmí být stěžovateli na újmu. To se netýká odpovědnosti za trestný čin nebo správní delikt. Stěžovatel může podat písemnou stížnost nebo ji lze podat ústně. Správní orgán musí vyhotovit písemný záznam, pokud je stížnost podaná ústně, ale nelze ji ihned vyřídit. Je potřeba podat stížnost u takového správního orgánu, který vede řízení. Takový orgán je povinen prověřit skutečnosti obsažené ve stížnosti. Správní orgán může vyslechnout stěžovatele, osoby, vůči nimž stížnost směřuje, ale i osoby, které by mohly pomoci s objasněním dané záležitosti.

Správní orgán, který je příslušný k vyřešení stížnosti, ji musí projednat nejpozději do 60 dní ode dne, kdy byla doručena. Vyřešení stížnosti musí být v této lhůtě oznámeno stěžovateli. Správní orgán zjedná nápravu, pokud rozhodne, že stížnost byla důvodná nebo částečně důvodná. Tento orgán zaznamená výsledky šetření a opatření přijaté k nápravě do protokolu. Pokud o to stěžovatel požádá, bude o stanovisku správního orgánu vyrozuměn. Stěžovatel, jenž se domnívá, že stížnost nebyla vyřízena řádně, má právo požádat nadřízený správní orgán o přešetření způsobu, jakým byla stížnost vyřízena.¹⁸³

4.9.9. Členství občanů ve výborech zastupitelstva a komisích rady obce

Zastupitelstvo obce může zřídit výbor zastupitelstva, který je kontrolní a iniciativní orgán. Zastupitelstvo vždy zřizuje výbor finanční a výbor kontrolní. V obci s alespoň 10 % občanů, které jsou jiné národnosti než české, se musí povinně zřídit výbor pro národnostní menšiny, pokud o to požádal spolek zastupující zájmy národnostní menšiny. V zákoně o obcích je stanoveno, že předseda výboru zastupitelstva je současně členem zastupitelstva obce. Předseda osadního výboru nemusí být členem zastupitelstva obce. Rada komise zřizuje komise rady. Komise je poradním orgánem rady obce.¹⁸⁴

---

¹⁸³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

¹⁸⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Osoba vykonávající funkci předsedy musí prokázat odbornou způsobilost v oblasti, která byla komisi v rámci přenesené působnosti svěřena.¹⁸⁵

4.9.10. Právo vyjadřovat se k rozpočtu obce a závěrečnému účtu

Občan obce, tedy FO, která je státním občanem ČR a má hlášený trvalý pobyt v obci a FO starší 18 let, která vlastní nemovitost na území obce má právo vyjadřovat se k rozpočtu obce a závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok. Toto právo může být vykonáno písemně nebo ústně na zasedání zastupitelstva. Toto právo mají rovněž občané obcí, které jsou sdružené v dobrovolném svazku obcí, za podmínky dovršení 18 let.¹⁸⁶

5. Obec Ejpovice – dotazníkové šetření a rozhovor

Pro analytickou část mé diplomové práce jsem zvolila kvantitativní metodu šetření - dotazníkové šetření v online prostředí, a to z důvodu většího dosahu za účelem získání vyššího počtu respondentů, aby výsledky z dotazníků byly relevantní. Dalším důvodem byl předpoklad, že respondenti vystupují anonymně, a tak budou mít zájem odpovídat upřímně a pravdivě, ale také z důvodu ušetření financí a času. Dotazníkové šetření bylo provedeno v obci Ejpovice, neboť mám bydliště v této lokalitě, z čehož plyne můj úzký vztah k dané obci. Participovala jsem se v obci Ejpovice jako členka volební komise u voleb do zastupitelstev krajů v roce 2020.

Kromě dotazníkového šetření byl proveden řízný rozhovor se starostou obce Ejpovice, panem Kalčíkem. Rozhovor byl proveden online formou přes emailové spojení. Panu starostovi bylo položeno celkem 5 otázek a jedna žádost o poskytnutí dat týkajících se účasti u posledních a předcházejících voleb komunálních a Parlamentních. Uvedené žádosti nebylo vyhověno a byla ponechána bez jakékoliv odezvy či vyjádření.

---

¹⁸⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

¹⁸⁶ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

5.1. Základní údaje o Ejpovicích

Obec Ejpovice leží v Plzeňském kraji, v okrese Rokycany, na levém břehu řeky Klabavy. Ejpovice jsou vzdálené přibližně 6 km od Rokycan a 10 km od Plzně.¹⁸⁷ Katastrální výměra je 769 ha a žije zde přibližně 700 obyvatel.¹⁸⁸

Původní vesnice byla založena na přelomu 11. a 12. století našeho letopočtu plzeňským měšťanem Epem. První písemný záznam o Ejpovicích pochází z roku 1331.¹⁸⁹

5.1.1. Organizační struktura obce Ejpovice

Zastupitelstvo obce Ejpovice je složeno z 5 členů, starosty a místostarosty. Starostou obce Ejpovice je, již výše zmiňovaný, Jaromír Kalčík.

Funkci místostarosty vykonává Jaroslav Ženíšek. V současné době jsou členové zastupitelstva: Hana Brandová, Jiří Trnka, Radek Šonka, Libor Pícek a Milan Janča. Zastupitelstvu je podřízen výbor finanční, kontrolní, stavební, kulturní a školský a výbor životního prostředí.

Finanční, kontrolní, stavební výbor a výbor životního prostředí mají kromě předsedy další dva členy. Kulturní a školský výbor je složen z předsedy a 8 členů. V obci byla v roce 2018 založena školská rada ZŠ a MŠ Ejpovice.¹⁹⁰

5.1.2. Spolky a sdružení v obci Ejpovice

V obci Ejpovice se občané participují ve 4 sdruženích: Sbor dobrovolných hasičů Ejpovice, TJ Sokol Ejpovice (oddíl národní házené), Myslivecké sdružení a spolek Ejpovice – místo pro život.¹⁹¹

---

¹⁸⁷ Ejpovice. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ejpovice>

¹⁸⁸ Statistické údaje. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/statisticke-udaje/>

¹⁸⁹ Historie obce. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/historie-obce/>

¹⁹⁰ Zastupitelstvo obce. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/urad/zastupitelstvo-obce/>

¹⁹¹ Spolky a sdružení. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/spolky-a-sdruzeni/>

Obec poskytne na kalendářní rok 2021 spolku TJ Sokol Ejpvovice finanční příspěvek ve výši 70 000,- Kč.¹⁹² V předchozím roce a v roce 2019 byl poskytnut finanční příspěvek ve stejné výši.¹⁹³

Zastupitelstvo obce schválilo finanční příspěvek na činnost v roce 2021 ve výši 5 000,- Kč místnímu spolku Chovatelů poštovních holubů (dále jen MS CHPH Ejpvovice). Obec spolek podporuje rovněž ve formě poskytnutí prostoru obecního úřadu zdarma pro schůzkovou činnost místního spolku MS CHPH Ejpvovice.¹⁹⁴

V obci je Klub Seniorů, který pořádá pravidelné setkání a akce na každý měsíc.¹⁹⁵

5.1.3. Přístup obyvatel k informacím

Obyvatelé Ejpvovic mohou podávat žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ústně v kanceláři úřadu nebo písemně. Písemnou žádost o informace lze podat písemně osobně v kanceláři úřadu nebo lze žádost zaslat poštou na adresu úřadu. Takovou žádost může podat každá FO a PO bez udání důvodu.

Obecní úřad obce Ejpvovice může žádat poplatek, který souvisí s vyhledáváním informací. Jde například o pořizování kopií a technických nosičů dat či odeslání informace. Vydání konkrétní informace může být podmíněno zaplacením poplatku či zálohy. Proti postupu při vyřizování žádosti o informaci může FO a PO v obci Ejpvovice, podat stížnost, pokud nesouhlasí s částkou, kterou ji povinný orgán písemně sdělil. Stěžovat si může také z důvodu nesouhlasu s výší poplatku za oprávnění užití informace dle licenční smlouvy.

Obec Ejpvovice přijímá podání a podněty skrz podatelnu, tedy emailovou adresu. Dalším způsobem, jak získat informace, je úřední deska.¹⁹⁶

---

¹⁹² Smlouva o poskytnuté finančního příspěvku TJ Sokol Ejpvovice na zajištění činnosti. Ejpvovice [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: https://www.ejpvovice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah895_12.pdf&original=Smlouva%20o%20poskytnut%C3%AD%20finan%C3%ADho%20př%C3%ADspěvku%20TJ%20Sokol%20Ejpvovice%2C%20z.s.pdf

¹⁹³ Úřední deska. Ejpvovice [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/urad/uredni-deska/>

¹⁹⁴ Jednání zastupitelstva - usnesení. Ejpvovice [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: https://www.ejpvovice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah941_2.pdf&original=ZO-01-2021_02_22-usne%2001-19-USNESENI.pdf

¹⁹⁵ Klub seniorů. Ejpvovice [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/klub-senioru-1/?page=1>

¹⁹⁶ Povinné informace. Ejpvovice [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/urad/povinne-informace/>

Obecní úřad obce Ejpvovice disponuje taktéž úřední deskou online. Dále také zveřejňuje podstatné informace na webových stránkách Ejpvovic.

V obci Ejpvovice se poskytují důležité informace rozhlasem. Záznam z rozhlasu je vyvěšen na webových stránkách obce.¹⁹⁷

5.1.4 Občanská vybavenost, společenské a kulturní akce v obci

V obci je k dispozici dámské a pánské kadeřnictví, které se nachází v přízemí obecního úřadu Ejpvovice. Obyvatelé Ejpvovic mohou využít také nabízené služby – pedikúry.

Kromě služeb zaměřených na krásu zde najdeme také prodejnu potravin a vyhlášený hostinec u Salcmanů.¹⁹⁸

Na začátku obce se nachází sportovní areál TJ Sokol. Vedle tohoto areálu je poměrně nové dětské hřiště. V sálu, který se nachází v budově hostince, se pořádají pravidelné lekce cvičení. V sálu se pořádají pravidelné lekce jógy.¹⁹⁹

V sálu hostince U Salcmanů se konají veškeré kulturní a společenské akce a bály.

V Ejpvovicích se nachází obecní knihovna, která je otevřena každý čtvrtek od 17:00 do 19:00 hodin. Roční příspěvek uživatelů knihovny činí pro dospělé osoby 30,- Kč, pro děti, studenty a důchodce do 70 let činí 15,- Kč a důchodci nad 70 let mají služby knihovny zdarma.²⁰⁰

Klub seniorů pořádá kulturní a společenské akce pro seniory. Na webových stránkách lze najít plán akcí na každý měsíc.²⁰¹

V obci se nachází sportovní kemp a Ejpvovické jezero. V areálu kempu jsou často pořádány kulturní programy jako například soutěžní večery či koncerty.

Milovníci cykloturistiky mohou využít cyklotrasu vedoucí z Ejpvovic do Rokycan.²⁰²

---

¹⁹⁷ Povinné informace. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/urad/povinne-informace/>

¹⁹⁸ Služby pro občany. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/sluzby-pro-obcany/>

¹⁹⁹ Služby pro občany. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/sluzby-pro-obcany/>

²⁰⁰ Obecní knihovna Ejpvovice. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/obecni-knihovna-ejpvovice/>

²⁰¹ Klub seniorů. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/klub-senioru-1/>

²⁰² Cykloturistika. *Ejpvovice* [online]. Kemp Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.kempejpvovice.cz/cykloturistika/>

Z Ejpovic se lze na kole dostat na koupaliště v nové Huti, na zámek Kozel nebo například do golfového areálu a golfové restaurace Greengate vzdálené zhruba 6,2 km od Ejpovic.²⁰³ V obci je zřízena základní a mateřská školka.²⁰⁴

5.2. Rozhovor se starostou obce Ejpovice

Byl proveden řízený rozhovor s panem Kalčíkem, starostou Ejpovic. Pan starosta dostal celkem 5 otázek včetně žádosti o poskytnutí dat o účasti u voleb komunálních a Parlamentních, konkrétně účast u posledních a předposledních voleb. Na žádost jsem bohužel žádnou reakci nedostala, proto jsem údaje vyhledala na stránkách Českého statistického úřadu. Plné znění rozhovoru je uvedeno v příloze č. 1.

První otázka se týkala místního referenda, zda byl tento institut v obci Ejpovice někdy využit, a pokud ano, v jaké záležitosti, jaké byly výsledky a počet volebních hlasů. Pan starosta odpověděl: „*V obci Ejpovice nebylo využito referendum.*“²⁰⁵

Druhá otázka se zaměřovala na míru participace občanů na veřejných záležitostech a rozvoji obce, konkrétně jsem se dotazovala na názor starosty na míru participace občanů, zda se občané podílí dostatečně či málo a případně jakým způsobem. K otázce jsem vysvětlila, že participací myslím jakoukoliv participaci v obci, tedy, že jde o zapojení se občanů na rozhodování ve věcech veřejných, kdy se občané zpravidla participují na rozhodování v místě jejich bydliště.

---

²⁰³ Cykloturistika. *Ejpovice* [online]. Kemp Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.kempejpovice.cz/cykloturistika/>

²⁰⁴ ZŠ a MŠ Ejpovice. *Ejpovice* [online]. Kemp Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/zs-a-ms-ejpovice/>

²⁰⁵ KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [písemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.

Projevem participace je možnost hlasovat v obecním referendu v obci a dále konzultace s úřadem, požadování informací od úřadu, podávání připomínek či podnětů nebo petic, účast u voleb (právo volit a být zvolen), členství v politických stranách, přímé kontaktování politika, poskytnutí daru politické straně, účast na volební kampani, účast na demonstracích či protestech, členství v občanském sdružení, vyjadřování se na zasedání zastupitelstva obce a předkládání svých stanovisek k projednávání, vyjadřování se k závěrečnému účtu a rozpočtu obce, nahlížení do rozpočtu obce, vyjadřování se k návrhu obce, nahlížení do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, rady, výborů a komisí obce a pořizování výpisů z nich. Pan starosta odpověděl: „*Občan by se měl zapojit do řešení veřejných záležitostí a snažit se přispívat a podílet i na rozvoji obce. Má k tomu také možnosti. Může využít svého práva, zúčastňovat se veřejných jednání zastupitelstva a zde vznášet přímo k projednávaným bodům, které se týkají veřejných záležitostí obce a rozvoje obce, své připomínky nebo náměty. Může také oslovit zastupitele, kteří v této věci rozhodují, a projednat s nimi před jednáním zastupitelstva, v klubech nebo politických stranách návrhy, jak o těchto věcech hlasovat.*“²⁰⁶ Dále konstatoval, že: „*V obci jsou aktivní, ale samozřejmě i občané, kteří se spíše vyjadřují pouze mezi sebou. Zapojují se většinou do projednávaných bodů jednání, které se konkrétně týkají jejich osobních záležitostí nebo majetkových poměrů. Zde je to nebo bylo při projednávání návrhu nového územního plánu neb strategického plánu rozvoje obce. Potom se hodně projednávají a zapojují do věcí kolem životního prostředí, likvidace komunálního odpadu a jeho třídění. Mladí spoluobčané se zapojují do dění kolem školní a předškolní výuky dětí a její zabezpečení a vytvoření podmínek pro její provádění. S tím souvisí sportovní i kulturní život v obci.*“²⁰⁷

Pan Kalčík mimo jiné sdělil, že občané mohou sledovat aktuální dění v obci a okamžitě na něj reagovat prostřednictvím webových stránek obce, mobilní aplikace V obrazech a možnosti napsat přímo starostovi přes webové stránky obce Ejpovice.

---

²⁰⁶ KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [pisemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.

²⁰⁷ KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [pisemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.

Třetí otázka směřovala na to, co dělá obec pro zlepšení míry participace občanů. Pan starosta tvrdí, že: „*Obecní zastupitelstvo oslovuje občany a komunikuje s nimi převážně na veřejných zasedáních. Problém je, že i účast veřejnosti na nich je minimální.*“²⁰⁸

Na otázku, jak by se podle starosty mohla zlepšit participaci občanů obce a co by se pro to mělo udělat, odpověděl: „*Jsem toho názoru, že OÚ příliš možností k větší míře participace občanů nemá. Je to hlavně o osobní sounáležitosti občana s obcí. Těžko přesvědčit někoho, koho věci veřejné nezajímají o změně jeho postoje.*“²⁰⁹

Poslední otázka se soustředila na členství ve výborech zastupitelstva či komisi rady nebo v radě a zastupitelstvu. Podle pana Kalčíka: „*Zájem lidí je a byl minimální. Počet členů výborů je individuální v závislosti na potřebu lidského potenciálu. Zastupitelstvo nemá žádná data pro možnost porovnání zájmu občanů o členství ve výborech. Nenastal případ, že by občan aktivně navštívil OÚ a vyjádřili svou ochotu pracovat ve výboru. Předsedové výborů aktivně oslovují občany.*“²¹⁰

V rámci rozhovoru jsem požádala pana starostu o poskytnutí dat o účasti u posledních a předposledních voleb komunálních a voleb do Poslanecké sněmovny, avšak nedostavila se na ni žádná reakce. Z tohoto důvodu jsem byla nucena následující data vyhledat na stránkách Českého statistického úřadu.

V roce 2014 byla u voleb do zastupitelstev obcí volební účast 64,89 %²¹¹, kdežto v roce 2018 byla volební účast v obci Ejpovice pouze 55,08 %.²¹² Z toho vyplývá, že se snížil počet občanů, kteří mají zájem se účastnit voleb do zastupitelstev obcí.

---

²⁰⁸ KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [písemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.

²⁰⁹ KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [písemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.

²¹⁰ KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [písemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.

²¹¹ Volby do zastupitelstev obcí. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=3206&xobec=559792&xokrsek=1&xstat=0&xvyber=0>

²¹² Volby do zastupitelstev obcí. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?XJAZYK=CZ&XID=0&XDZ=1&XNUMNUTS=3206&XOBEC=559792&XSTAT=1&XVYBER=0&xf=1>

Volební účast obyvatel Ejpvovic v roce 2016 u voleb do zastupitelstev krajů byla téměř 43 %.²¹³ V roce 2020 se účastnilo téměř 48 %.²¹⁴ Z tohoto přehledu vyplývá, že zájem o krajské volby se zvýšil, a to o 5 %.

Voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se v roce 2013 účastnilo 63,31 % obyvatel Ejpvovic.²¹⁵ V roce 2017 se účastnilo voleb 67,63 % obyvatel Ejpvovic.²¹⁶ Z těchto statistik vyplývá, že se zvýšila účast u voleb o zhruba 4 %.

Z výše uvedených údajů plyne, že zatímco účast u voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a do krajů se zvyšují, účast obyvatel obce Ejpvovice u voleb do zastupitelstva obce klesá. Obyvatelé nemají větší zájem o místní volby než v předchozích volbách, avšak účast je podle mého názoru stále značná.

Z rozhovoru s panem starostou bylo zjištěno, že v obci nebylo nikdy konáno místní referendum, že komunikace s občany je převážně vykonávána na zasedáních zastupitelstva, ale účast občanů na zasedání je minimální. Pan starosta zastává názor, že participace závisí na občanech, a nejde je přesvědčit k větší participaci na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpvovice. Starosta obce dále konstatoval, že zájem o účast v zastupitelstvu je nízká. Podle starosty se občané zapojují do projednávaných bodů jednání, které souvisí s jejich osobními záležitostmi či majetkovými poměry. Největší zájem občanů se podle něj týká návrhu nového územního plánu nebo strategického plánu rozvoje obce, ale také životního prostředí nebo likvidace komunálního odpadu a jeho třídění. Další téma, o který projevují obyvatelé zájem jsou záležitosti související se školní a předškolní výukou dětí.

---

²¹³ Volby do krajů 2016. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2016/kz4?xjazyk=CZ&xdatum=20161007&xnumnuts=3206>

²¹⁴ Volby do krajů 2020. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2020/kz4?xjazyk=CZ&xnumnuts=3206>

²¹⁵ Volby do Poslanecké sněmovny 2013. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2013/ps4?xjazyk=CZ&xnumnuts=3206>

²¹⁶ Volby do Poslanecké sněmovny 2017. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps4?xjazyk=CZ&xnumnuts=3206>

5.3. Dotazníkové šetření

K výzkumu jsem použila dotazníkové šetření. Respondenti odpovídali na celkem 18 otázek. Dotazníkové šetření bylo zrealizováno v lednu tohoto roku. Plné znění dotazníku je uvedeno v příloze č. 2.

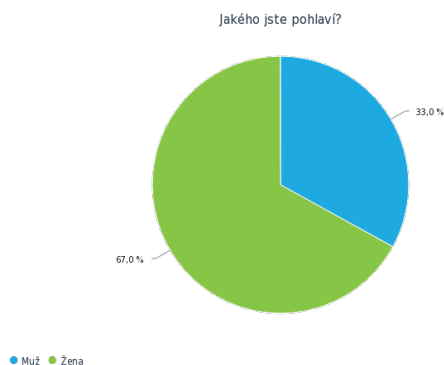
Cílem bylo zjistit, zda se obyvatelé obce podílejí na věcech veřejných či nikoliv a jakým způsobem se participovali. Dále jsem se zaměřila na zjištění volební účasti a jejich názor na to, co by je motivovalo k tomu, aby se více participovali na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpovice.

5.3.1. Zkoumaný soubor

Základní zkoumaný soubor zahrnoval celkem 103 respondentů. Dotazováno bylo 34 mužů a 69 žen. Složení reprezentativního souboru podle jednotlivých identifikačních znaků – pohlaví, věk, ale také dosažené vzdělání je uvedeno v následujících grafech a tabulkách, které jsem vytvořila podle dat získaných od respondentů.

Otázka č. 1: Jakého jste pohlaví?

Graf č. 1: Složení zkoumaného souboru z hlediska pohlaví respondentů

Zdroj: Autor práce

Tabulka č. 2: Složení zkoumaného souboru z hlediska pohlaví respondentů

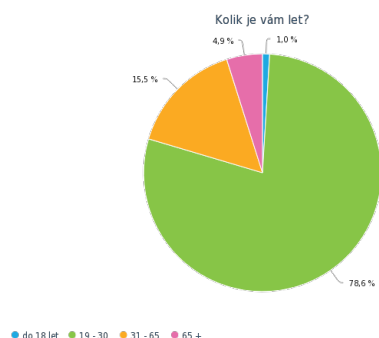
Pohlaví	Responzí
Muž	34
Žena	69

Zdroj: Autor práce

Z výzkumu vyplývá, že odpovídalo více žen než mužů. Na dotazníkové šetření odpovědělo o 33,5 % více žen než mužů.

Otázka č. 2: Kolik je vám let?

Graf č. 2: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů

Zdroj: Autor práce

Tabulka č. 3: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů

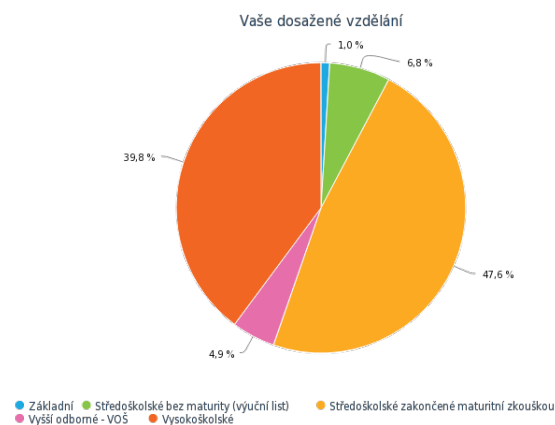
Věk	Responzí
Do 18 let	1
19-30	81
31-65	16
65+	5

Zdroj: Autor práce

Z tabulky a grafu vyplývá, že na dotazník odpovídalo nejvíce lidí ve věku od 19 do 30 let.

Otázka č. 3: Jaké je vaše dosažené vzdělání?

Graf č. 3: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů

Zdroj: Autor práce

Tabulka č. 4: Složení zkoumaného souboru z hlediska dosaženého vzdělání

Dosažené vzdělání	Responzí
Základní	1
Středoškolské bez maturity (výuční list)	7
Středoškolské zakončené maturitní zkouškou	49
Vyšší odborné	5
Vysokoškolské	41

Zdroj: Autor práce

Většina respondentů dokončila středoškolské vzdělání s maturitní zkouškou. Pouze 8 respondentů ze všech nezískalo osvědčení o maturitní zkoušce.

5.3.2. Výsledky výzkumu

Tato kapitola bude rozdělena na čtyři části.

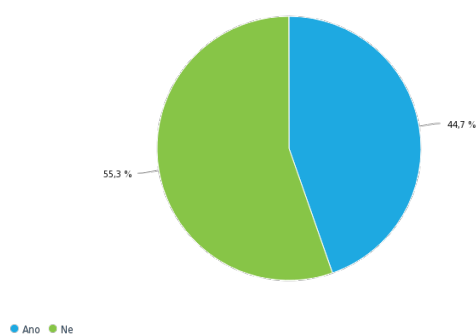
5.3.2.1 Míra participace občanů a jejich formy

Otázka číslo 4 se věnovala participaci obyvatel v obci Ejpvovice. Otázky číslo 5, 6, 7, 8 a 9 se zabývaly formami participace, tedy jakým způsobem se respondenti participovali na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpvovice.

Otázka č. 4: Podílel/a jste se někdy na rozhodování o veřejných záležitostech či rozvoji obce?

Graf č. 4: Participace

Podílel/a jste se někdy na rozhodování o veřejných záležitostech či rozvoji obce?

Zdroj: Autor práce

Tabulka č. 5: Participace

Participace respondenta	Responzí
Ano	46
Ne	57

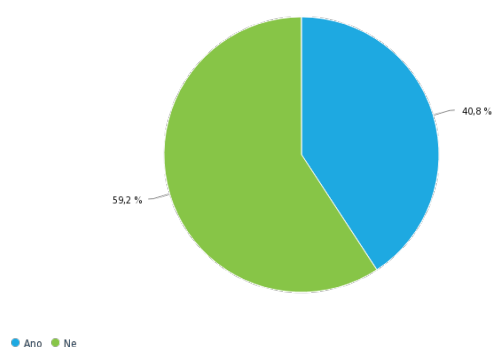
Zdroj: Autor práce

Z výše uvedeného grafu a tabulky vyplývá, že se participovalo pouze 46 lidí, větší část respondentů se neparticipovala na věcech veřejných vůbec. Zde vyvstává otázka, zda někteří respondenti odpověděli pravdivě, protože i přes vysvětlení, co to participace je, nemuseli podstatu participace pochopit. To se později ukázalo u některých odpovědí respondentů, kteří odpověděli, že se neparticipovali vůbec, a v následujících otázkách vybrali formu participace, kterou využili.

Otázka č.5: Požadoval/a jste někdy poskytnutí informací od úřadu obce?

Graf č. 5: Žádost o poskytnutí informací

Požadovala/a jste někdy poskytnutí určitých informací od úřadu obce?

Zdroj: Autor práce

Tabulka č. 6: Žádost o poskytnutí informací

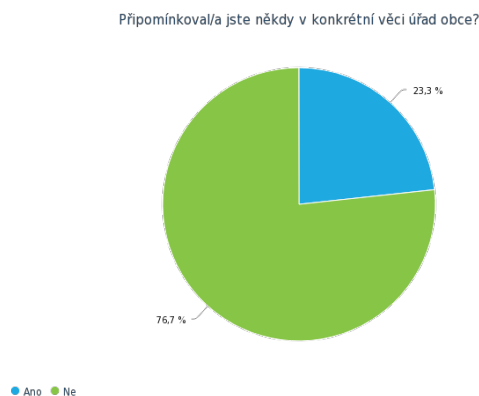
Možnost odpovědi	Responzí
Ano	42
Ne	61

Zdroj: Autor práce

Z výše uvedených údajů lze konstatovat, že ze 46, kteří uvedli, že se nějakým způsobem participovali na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpovice, 42 respondentů někdy žádalo o poskytnutí konkrétní informace od úřadu obce.

Otázka č. 6: Připomínkoval/a jste někdy v konkrétní věci úřad obce?

Graf č. 6: Připomínkování

Zdroj: Autor práce

Na tuto otázku odpovědělo 24 respondentů „ano“ a 79 respondentů „ne“. Pouze minimum respondentů využilo tuto formu participace, ačkoliv je to dle mého názoru vhodný prostředek k dosažení požadované změny v obci.

Otázka č. 7: Konzultoval/a jste někdy nějakou záležitost s úřadem obce?

Graf č. 7: Konzultace

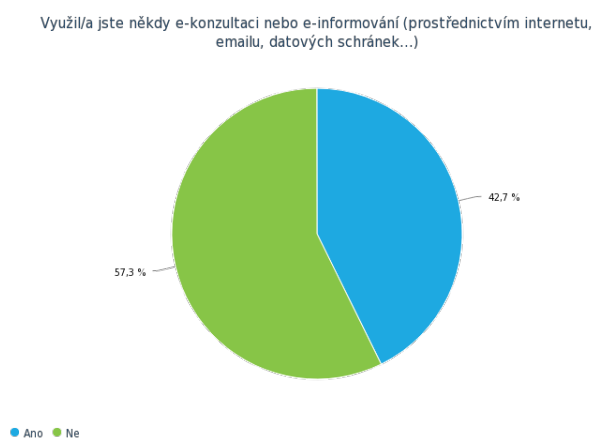

Zdroj: Autor práce

Formu participace, tedy konzultaci, využilo 44 respondentů a větší část, konkrétně 59 z nich nikdy nevyužilo možnosti konzultace v konkrétní záležitosti s úřadem obce Ejpovice. Domnívám se, že to může být způsobeno možností využít internetové sítě, jejíž prostřednictvím si mohou občané požadované informace najít sami, a to bez prodlení.

Otázka č. 8: Využil/a jste někdy e-konzultaci nebo e-informování (prostřednictvím internetu, e-mailu, datových schránek...)

Graf č. 8: E-konzultace a e-informování

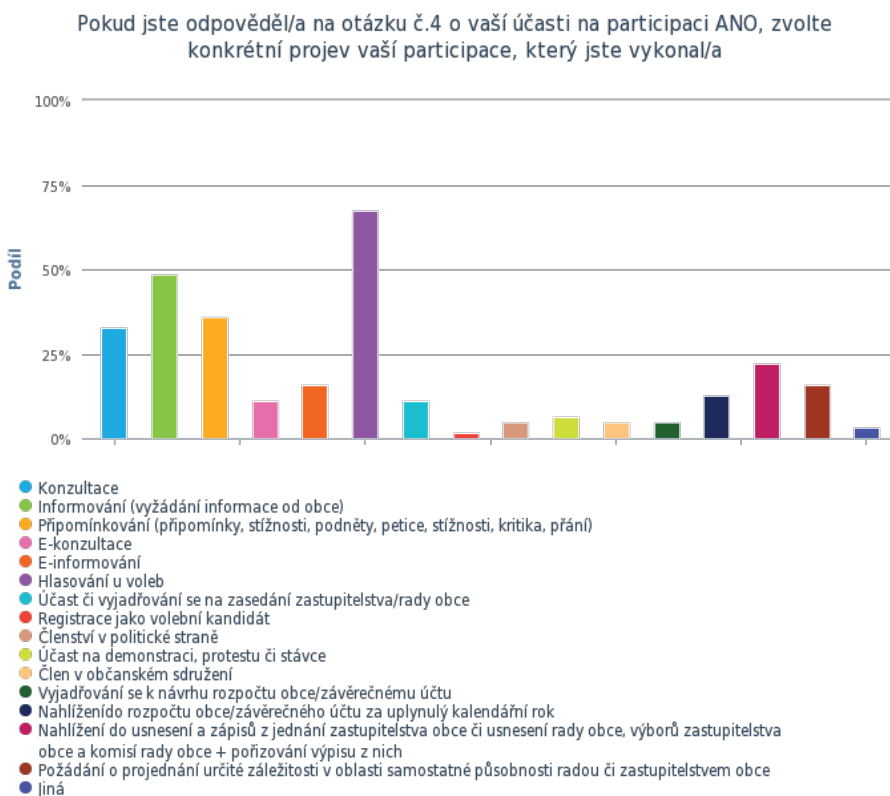

Zdroj: Autor práce

Ze 103 respondentů využilo možnost e-konzultace a e-informování pouze 44, zbylých 59 respondentů tuto možnost nevyužilo.

Otázka č. 9: Pokud jste na otázku č. 4 (účast na participaci) odpověděli ano, zvolte konkrétní projev vaší participace, který jste vykonal/a

Graf č. 9: Konkrétní forma participace

Zdroj: Autor práce

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že nejčastější forma participace bylo hlasování u voleb. Mezi další nejčastější formy participace patří vyžádání informace od obce, připomínkování, konzultace. Nejméně časté byly registrace jako volební kandidát, členství v politické straně nebo v občanském sdružení, vyjadřování se k návrhu rozpočtu obce či závěrečnému účtu a účast na demonstraci, protestu či stávce. Dva respondenti zvolili možnost „Jiná“, kdy do poznámky uvedli slovo „ne“ a „hlasování v referendu“. V obci Ejpovice však nikdy nebylo uspořádání místní referendum, jak potvrdil starosta Kalčík. Pouze jeden respondent uvedl slovo „ne“, přestože v instrukcích k této otázce bylo napsáno, aby odpověděl na tuto otázku pouze, pokud se někdy nějakým způsobem participoval.

5.3.2.2 Volební účast

Tato kapitola se týká otázky č. 10 a 11, které byly zaměřeny na volební účast u posledních komunálních voleb a voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Otázka č. 10: Účastnil/a jste se hlasování v posledních komunálních volbách?

Graf č. 10: Účast u komunálních voleb

Zdroj: Autor práce

Hlasování do komunálních voleb se zúčastnilo 67 respondentů, zbylých 36 se k volbám vůbec nedostavilo.

Otázka č. 11: Účastnil/a jste se hlasování u posledních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR?

Graf č. 11: Účast u voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Zdroj: Autor práce

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že 66 respondentů se zúčastnilo hlasování u voleb do Poslanecké sněmovny ČR, zbylých 37 dotazovaných nevolilo vůbec.

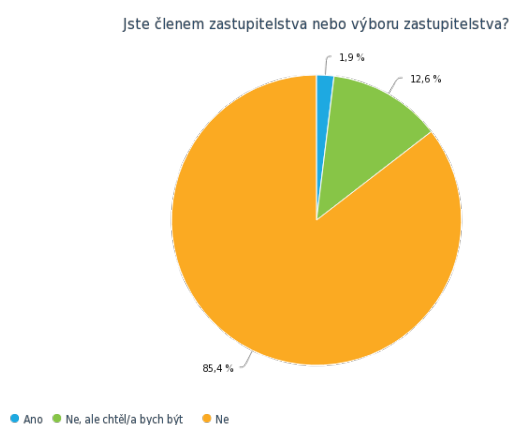
Volební účast respondentů u komunálních voleb i voleb do Poslanecké sněmovny činila 60 %, a to je dle mého názoru značná volební účast.

5.3.2.3 Členství v zastupitelstvu, výboru zastupitelstva či spolku

Tato kapitola se zabývá výsledky odpovědí na otázky č. 12, 13 a 14.

Otázka č. 12: Jste členem zastupitelstva nebo výboru zastupitelstva?

Graf č. 12: Členství v zastupitelstvu a výboru zastupitelstva

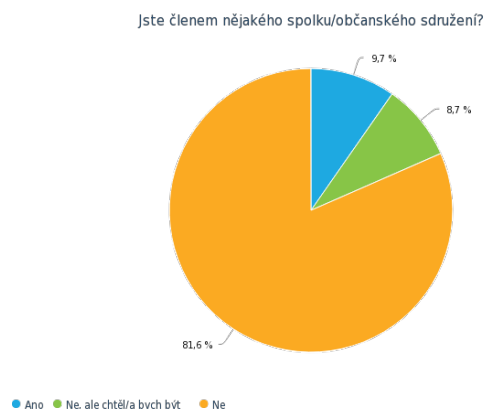
Zdroj: Autor práce

Dva ze sto tři respondentů jsou členy zastupitelstva nebo výboru zastupitelstva. Třináct respondentů nejsou členy zastupitelstva nebo jeho výboru, avšak chtěli by být. Většina, tedy 88 dotazovaných, odpověděla, že nejsou členy zastupitelstva či výboru zastupitelstva.

Otázka č. 13: Jste členem spolku/občanského sdružení?

Graf č. 13: Členství ve spolcích/občanských sdruženích

Zdroj: Autor práce

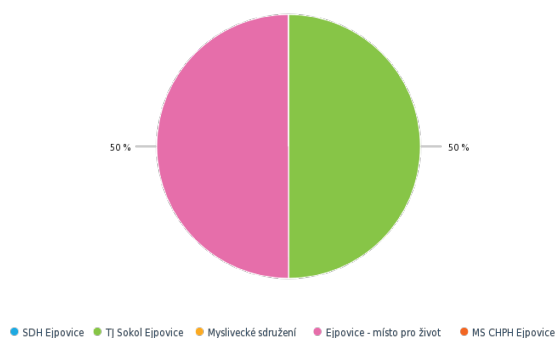
Většina, konkrétně 84, dotazovaných nejsou členy spolku/občanského sdružení. Deset lidí jsou členy nějakého spolku a zbylých 9 respondentů nejsou členy, ale chtěli by být.

Přes 80 % respondentů nejsou členy zastupitelstva, výboru zastupitelstva a ani spolku.

Otázka č. 14: Jakého spolku jste členem?

Graf č. 14: Členství v konkrétním spolku

Odpovězte, pokud jste členem spolku v Ejpovicích: Jakého spolku jste členem?

Zdroj: Autor práce

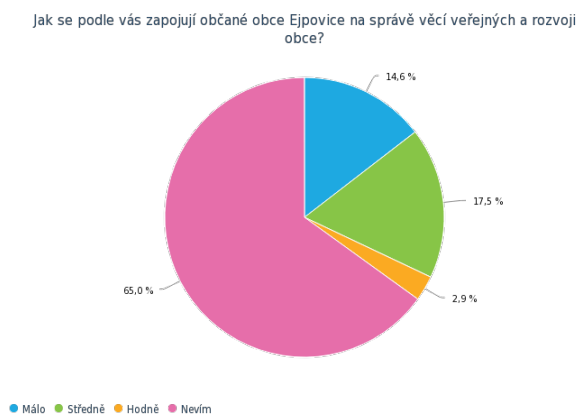
Pouze 6 respondentů ze všech 103 jsou členy spolků v obci Ejovice. Tři dotazovaní jsou členy spolku Ejovice – místo pro život. Další tři respondenti jsou členy spolku TJ Sokol Ejovice (házená).

5.3.2.4 Názory respondentů na participaci

Tato kapitola rozebírá odpovědi na otázky č. 15, 16, 17 a 18.

Otázka č. 15: Jak se podle vás zapojují občané obce Ejpovice na správě věcí veřejných a rozvoji obce?

Graf č. 15: Názor respondentů na míru participace v obci Ejpovice

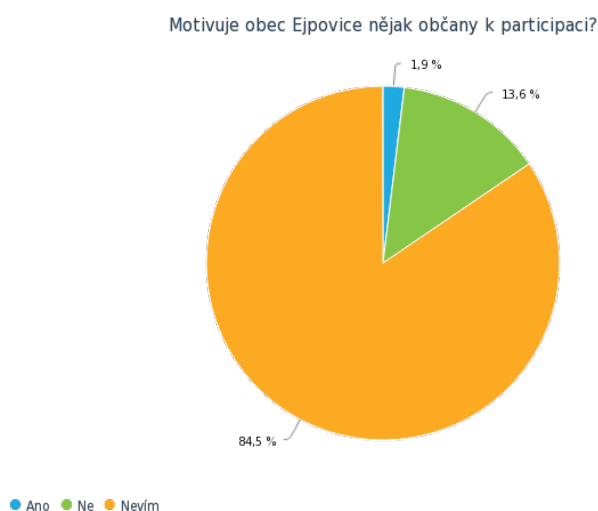

Zdroj: Autor práce

Velká většina respondentů netuší, jakým způsobem se zapojují občané obce Ejpovice na správě věcí veřejných a na rozvoji obce. Podle 15 dotazovaných je participace v obci nízká. Další 18 lidí se domnívá, že participace v obci je průměrná. Zbylí tři respondenti zastávají názor, že participace v obci je velká.

Otázka č. 16: Motivuje obec Ejpovice nějak občany k participaci?

Graf č. 16: Motivace obce k participaci občanů

Zdroj: Autor práce

Pouze dva lidé se domnívají, že obec nějakým způsobem motivuje své občany k participaci na věcech veřejných a na rozvoji obce Ejpovice.

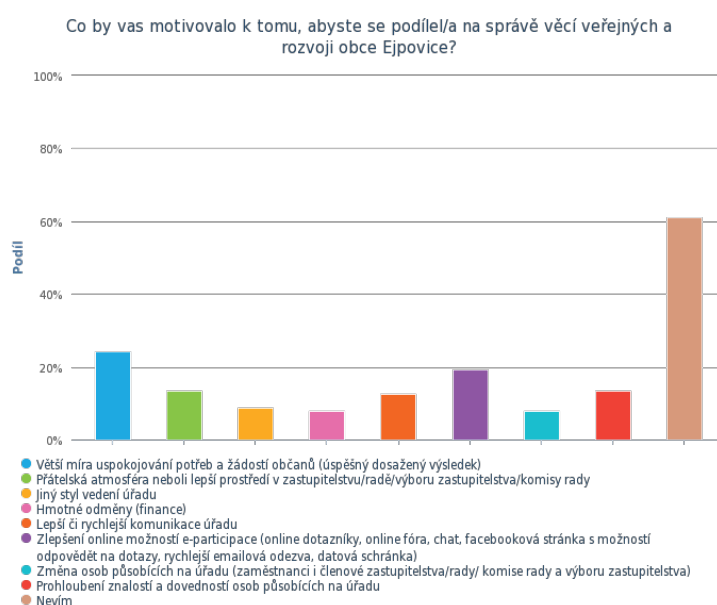
Dalších 14 respondentů zastává názor, že obec nijak nemotivuje své občany k participaci. Zbylých 87 dotazovaných netuší, zda se obec Ejpvovice snaží nějakým způsobem přispívat k větší participaci svých občanů.

Otázka č. 17: Pokud jste odpověděl/a na předchozí otázku ANO: Jak obec Ejpvovice motivuje své obyvatele k participaci na veřejných záležitostech a rozvoji obce?

Na otázku č. 17 zodpověděli dva respondenti, že obec motivuje své občany k participaci osobním jednáním s občany.

Otázka č. 18: Co by vás motivovalo k tomu, abyste se podílel/a na správě věcí veřejných a rozvoji obce Ejpvovice?

Graf č. 17: Motivace k participaci

Zdroj: Autor práce

Občany obce Ejpvovice by nejvíce motivovala k participaci větší míra uspokojování potřeb a žádostí občanů, ale také přátelská atmosféra či lepší prostředí v zastupitelstvu a výboru zastupitelstva, vylepšení online možností e-participace a prohloubení znalostí a dovedností osob působících na úřadu obce. Dle mého názoru je úsměvné, že osm respondentů by se participovalo na věcech veřejných a na rozvoji obce Ejpvovice, pokud by jim byla vyplacena určitá finanční částka. Domnívám se, že to není příliš reálné a proveditelné, protože by se mohl téměř každý občan v obci chtít participovat, a to by byla zbytečně velká finanční zátěž pro obec Ejpvovice. Zbylých 63 dotazovaných netuší, co by je mělo motivovat k tomu, aby se participovali na rozvoji obce Ejpvovice a na veřejných záležitostech.

6. Závěr

Z rozhovoru s panem starostou vyplynulo, že v obci se nikdy nekonalo místní referendum a taktéž že komunikace s občany je především vykonávána na zasedáních zastupitelstva, nicméně tato komunikace je negativně ovlivňována nízkou účastí občanů na zasedání. Podle starosty obce Ejpovice participace závisí na občanech a není možné na ně činit nátlak a přesvědčit je k většímu podílu na účasti na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpovice. S tímto názorem se ztotožňuji. Starosta obce dále sdělil, že zájem o účast v zastupitelstvu je nízká. Podle starosty se občané zapojují pouze do projednávaných bodů jednání, které souvisí s jejich osobními záležitostmi a majetkem. Největší zájem občanů podle něj vyvolává návrh nového územního plánu nebo strategického plánu rozvoje obce, ale také otázky, které se týkají životního prostředí nebo likvidace komunálního odpadu a jeho třídění. Zde je vidět, že obyvatelé obce Ejpovice si uvědomují problémy týkající se životního prostředí a že se zajímají o zlepšení tohoto systému, jenž je pro lidi nesmírně důležitý. S přihlédnutím k současnému trendu zhoršování životního prostředí je podle mého názoru třeba, aby se lidé zaobírali ochranou životního prostředí. Tento zájem obyvatel obce Ejpovice o životní prostředí je chvályhodný. Další téma, o které podle starosty obce projevují obyvatelé zájem, jsou záležitosti související se školní a předškolní výukou dětí.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že z celkem 103 respondentů se někdy participovalo na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpovice pouhých 46 dotazovaných. Z celkem 46 dotazovaných, kteří se zapojili do participace v obci, jich 42 někdy požadovalo poskytnutí konkrétní informace od úřadu obce Ejpovice. Já sama jsem několikrát využila této možnosti. Zbylých 61 dotazovaných nikdy nevyužilo možnosti požadovat určité informace od obecního úřadu. Pouhých 24 respondentů podávalo připomínku v konkrétní věci úřadu obce. Další možnost participace, tedy konzultaci využilo celkem 44 respondentů.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že nejčastěji se respondenti podíleli na věcech veřejných a rozvoji obce Ejpovice hlasováním u voleb, požadováním informací od obce, připomínkováním a konzultací. Nejméně občané obce Ejpovice využívali možnosti registrace jako volebního kandidáta, stát se členem v politické straně či v občanském sdružení, vyjadřovat se k návrhu závěrečného účtu a rozpočtu nebo účastnit se na demonstraci, protestu či stávce. Toto zjištění doplňuje

tvrzení pana starosty obce Ejpvovice, že v obci jsou občané, kteří se spíše vyjadřují mezi sebou.

Pokud ohodnotím míru participace dle dotazníkového šetření a rozhovoru se starostou, občané obce Ejpvovice se zajímají především o záležitosti, které se týkají bezprostředně jejich zájmů a vlastnictví, ale také o životní prostředí, třídění odpadu a jeho likvidaci, a to považují za chvályhodné. Z toho vyplývá, že lidé znají svá práva a pokud chtějí, tak je využívají. Pokud se jedná ale například o účast v zastupitelstvu či výboru zastupitelstva nebo členství v zastupitelstvu a jeho výboru, zájem lidí je mizivý, což dle mého názoru je škoda, protože účast na zasedání zastupitelstva je prostředek k tomu, aby byly projednány a reálně vyřešeny či alespoň namítány jisté záležitosti. Přes 80 % dotazovaných se nechce stát členem zastupitelstva, výboru zastupitelstva. Lidé v obci Ejpvovice se příliš neúčastní zasedání zastupitelstva a ani nevyžívají možnost kandidovat. V obci Ejpvovice funguje několik zájmových hnutí, v nichž občané obce mohou realizovat své koníčky a záliby. Jedná se například o SDH Ejpvovice, Myslivecké sdružení, MS CHPH Ejpvovice. Pouze tři respondenti jsou členy spolku Ejpvovice – místo pro život a další tři dotazovaní jsou členy TJ Sokol Ejpvovice (házená). Přes 80 % dotazovaných není členem žádného spolku či občanského sdružení a pouhých 9 lidí by se chtělo stát členem nějakého spolku. V obci Ejpvovice je uplatňována možnost participace obyvatel na věcech veřejných a rozvoji obce, avšak dle mého názoru v nižší míře.

Zhruba 60 % dotazovaných se zúčastnilo komunálních voleb a voleb do Poslanecké sněmovny ČR. Volební účast u voleb do zastupitelstev krajů a do Poslanecké sněmovny se dokonce mírně zvýšila. Ovšem volební účast u voleb do zastupitelstev obcí v roce 2018 se od předposledních voleb v roce 2014 snížila o skoro 10 %. Tento klesající trend může být způsoben nezájmem občanů o věci veřejné v obci Ejpvovice, nedostatkem kandidátů nebo nedůvěrou v kandidující osoby. I přes to se domnívám, že volební účast je v obci Ejpvovice chvályhodná.

Pozitivně hodnotím způsob vedení obce, která umožňuje občanům se participovat. Obec informuje předem o zasedání zastupitelstva na úřední desce úřadu obce Ejpvovice, ale rovněž na svých webových stránkách. Dále umožňuje, aby zasedání zastupitelstva byla veřejná, rozhodnutí přijatá na tomto zasedání následně vyvěšuje na úřední desku obecního úřadu, ale také na webových stránkách obce Ejpvovice. Kladně hodnotím informování o důležitých událostech formou rozhlasu

s následným uložením záznamu z rozhlasu pro pozdější poslech na svých webových stránkách obce.

Většina oslovených občanů netuší, zda nějakým způsobem obec motivuje občany k participaci a celkem 14 respondentů se domnívá, že obec nijak nemotivuje své občany k participaci na věcech veřejných. Tuto domněnku objasnil rozhovor se starostou, který uvedl, že neexistuje způsob, jak motivovat občany k větší participaci, pokud oni sami nechtějí. Někteří dotazovaní občané obce Ejpovice by byli více motivováni k participaci, pokud by se zvýšila míra uspokojování potřeb a žádostí občanů, pokud by byla přátelská atmosféra a lepší prostředí v zastupitelstvu či výboru zastupitelstva, ale i v případě vylepšení online možností e-participace a prohloubení znalostí a dovedností osob, které působí na úřadu obce. Za úsměvné považují to, že osm respondentů by bylo více motivováno k participaci na veřejných záležitostech obce v případě, že by jim byla vyplácena určitá finanční částka. Taková situace je dle mého názoru nereálná a byla by to zbytečná finanční zátěž pro obec Ejpovice. Občanská participace patří mezi základní práva občanů, přičemž jejich využívání je pouze a jen na rozhodnutí konkrétního jednotlivce. Finanční odměna za uplatnění těchto práv by dle mého názoru zcela odporovala samotnému významu lidských práv, která jsou dána k možnosti jejich uplatnění. Finanční odměňování by tak mohlo mnohé podněcovat k uplatňování těchto práv, který by jinak nevyužila, což nemá být jejich smyslem. Občané by svá práva měli využívat pouze z důvodu, že tak skutečně učinit chtějí a jakákoliv finanční odměna by je v tomto negativně ovlivňovala.

Z výzkumu a rozhovoru vyplynulo, že participace v obci Ejpovice je nízká, a že občané se zajímají především o své záležitosti a jejich majetkové poměry. Nejčastěji občané obce využívají konzultace, připomínkování a požadují konkrétní informace od úřadu obce Ejpovice, jež souvisí s jejich osobními záležitostmi. V souvislosti s nízkou mírou participace se domnívám, že nelze občany obce nutit k vyšší míře účasti na správě věcí veřejných a rozvoji obce Ejpovice, takové rozhodnutí závisí na jejich vůli.

Resumé

The thesis is occupied with the participation of citizens in the governance and development of the municipality in the Czech republic. This thesis is divided into theoretical and analytical parts.

The first chapter is devoted to essential concepts.

The following section focuses on legislation related to the topic of seminar work. The chapter is divided into two parts: Czech legislation and international and EU legislation.

The most important part of this work concerns the possibilities of participation of citizens in public life. In the theoretical part the work focuses on defining the basic terms and description of citizen's participation on a local level.

The analytical part focuses on assessing the level of participation of citizens at local level and interest in participation by evaluating the data provided by respondents in a questionnaire survey carried out in the territory of the municipality of Ejpovice. This section is also interested in whether the interviewees think whether the citizens of the municipality of Ejpovice are interested in matters concerning their municipality and whether they have used the opportunity to participate in public matters. A total of 103 respondents participated in the survey. In addition to evaluating the questionnaire, the analytical part also includes an interview with the mayor of Ejpovice. This chapter also contains basic data on the municipality of Ejpovice, what was the aim of the research, what method of research was used and what results the research produced. For detailed study, I selected the inhabitants of Ejpovice as respondents to the questionnaire survey. A careful analysis of the questionnaire data achieved is shown in the graphs and tables that I have created and are listed in this part of the thesis. The aim of this work was to find out whether participation was being applied in the municipality of Ejpovice and to describe the current situation of participation of citizens in the given municipality. Also important is the question to which my research should have answered what is the level of participation of citizens in the municipality of Ejpovice. However, in terms of the number of participants, the results cannot be considered to be relevant.

The main topic is therefore the activity of citizens in elections, their interest in participation in the municipal authorities and the willingness to participate in governance. Research and interviews have shown that participation in the village of Ejpovice is low and that citizens are primarily interested in their affairs and their property conditions. Most often, therefore, citizens of the municipality use consultations, comments and request specific information from the municipality of Ejpovice, which relates to their personal affairs.

Seznam použité literatury a pramenů

Internetové zdroje

- ATLEE, Tom. Principles of Public Participation. The Co-Intelligence Institute [online]. 2008 [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: http://www.co-intelligence.org/CIPol_publicparticipation.html
- Co je to uvolněný / neuvolněný člen zastupitelstva obce, jaká jim přísluší odměna? Mohou obdržet dary od obce? *Oživení.cz* [online]. Praha, c2019 [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.oziveni.cz/faqs/co-je-to-uvolneny-neuvolneny-clen-zastupitelstva-obce-jaka-jim-prislusi-odmena/>
- Cykloturistika. *Ejpvovice* [online]. Kemp Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.kempejpvovice.cz/cykloturistika/>
- ČESKO. § 3 odst. 1 zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010-2021 [cit. 9. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-22#p3-1>
- Ejpvovice. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ejpvovice>
- *European Convention on Human Rights* [online]. Strasbourg: European Court of Human Rights, 1950 [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf
- FUREK, Adam. Jednání zastupitelstva obce - vybrané praktické problémy. *Moderní obec* [online]. 2013 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: <https://www.moderniobec.cz/jednani-zastupitelstva-obce-vybrane-prakticke-problemy/>
- Historie obce. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/historie-obce/>
- Iuridictum: Encyklopedie o právu [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Ob%C4%8Dan>
- Iurium Wiki: Státní občanství [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z:

https://wiki.iurium.cz/w/St%C3%A1tn%C3%AD_ob%C4%8Danstv%C3%AD

- Jednání zastupitelstva - usnesení. Ejpovice [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: https://www.ejpovice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obsah941_2.pdf&original=ZO-01-2021_02_22-usne%2001-19-USNESENI.pdf
- KALČÍK, Jaromír, starosta obce Ejpovice [písemné sdělení]. Ejpovice, 12. 3. 2021.
- Klub seniorů. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/klub-senioru-1/>
- Klub seniorů. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/klub-senioru-1/?page=1>
- *METODICKÉ DOPORUČENÍ č. 4 Ministerstva vnitra: K činnosti územních samosprávných celků. Informování obce o své činnosti a participace občanů obce na územní samosprávě.* Ministerstvo vnitra, 2009.
- Národní síť Zdravých měst České republiky: eKonzultace NSZM [online]. [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <https://www.zdravamesta.cz/cz/akce/ekonzultace-webinare-nszm>
- Občanská participace. Suburbanizace [online]. [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: http://www.suburbanizace.cz/slovnicek/obcan_participace.htm
- Obecní knihovna Ejpovice. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/obecni-knihovna-ejpovice/>
- OCHRANA, František a kol. Veřejná správa [online]. Masarykova univerzita, 2015 [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf
- OCHRANA, František, Milan POTŮČEK a David ŠPAČEK. Veřejná správa [online].358 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1456/jaro2017/MKV_VES2/um/68159517/VEREJNA.SPRAVA.OCHRANA.PUCEK.SPACEK.pdf

- Participace. In: Wikipedie: Otevřená encyklopedie [online]. Wikimedia Foundation, 2001 [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Participace>
- Participation (decision making). In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Participation_\(decision_making\)?oldid=249840036](https://en.wikipedia.org/wiki/Participation_(decision_making)?oldid=249840036)
- PEKÁREK, Aleš. E-participace a její současný stav v české praxi. Ikaros [online]. 2008, ročník 12, číslo 4 [cit. 2020-10-27]. urn:nbn:cz:ik-12767. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/12767>
- Petice. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Petice>
- Politická participace. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2020-11-17]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Politick%C3%A1_participace#cite_note-3
- POTĚŠIL, Lukáš. Ministerstvo vnitra České republiky: „Dobrá správa“ v dokumentech Rady Evropy [online]. [cit. 2020-11-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dobra-sprava-v-dokumentech-rady-evropy.aspx>
- Povinné informace. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/urad/povinne-informace/>
- RIGEL, Filip. *K některým způsobům participace na správě obce dle § 16 odst. 2 zákona o obcích*. 2012. ISSN 0139-6005. Dostupné také z: <https://app.codexis.cz/doc/LT/45375/s/povinnost%20projednat%20navrhovanou%20záležitost%20zákon%20stanov%C3%AD%20pouze%20pro%20př%C3%ADpad%20návrhu%20podaného%20kvalifikovanou%20část%C3%AD%20občanů>
- RIGEL, Filip. *ZPŮSOBY PARTICIPACE OSOB NA MÍSTNÍ SAMOSPRÁVĚ*. Brno, 2010. Dostupné také z:

<https://is.muni.cz/th/uqq8l/DISERTACE.pdf>. Disertační práce.
Masarykova univerzita.

- SAMBIT. Participation in Public Administration: Meaning and Types. Your article library [online]. [cit. 2020-11-16]. Dostupné z: <https://www.yourarticlelibrary.com/public-administration/participation-in-public-administration-meaning-and-types/63453>
- Služby pro občany. Ejpovice [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/služby-pro-obcany/>
- Smlouva o Evropské unii. In: . 2016, 2016/C 202/01. ISSN 1977-0863. Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>
- Smlouva o poskytnuté finančního příspěvku TJ Sokol Ejpovice na zajištění činnosti. Ejpovice [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: https://www.ejpovice.cz/e_download.php?file=data/uredni_deska/obzah895_12.pdf&original=Smlouva%20o%20poskytnut%C3%AD%20finan%C3%ADho%20př%C3%ADspěvku%20TJ%20Sokolu%20Ejpovice%2C%20z.s..pdf
- Spolky a sdružení. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/spolky-a-sdruzeni/>
- Statistické údaje. *Ejpovice* [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/obec/statisticke-udaje/>
- Studijní texty pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky: Pro obor státní služby č. 26: „Systém veřejné správy a všeobecná vnitřní správa“. Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné také z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjKyrLR_aPvAhXE6eAKHc9IBdgQFjAAegQIARAD&url=https%3A%2F%2Fwww.mvcr.cz%2Fsluzba%2Fsoubor%2Fskripta-26-system-verejne-spravy-a-vseobecna-vnitri-sprava-20191217-pdf.aspx&usg=AOvVaw1jmN3bY90zw9LrJ8mY6VqO
- Systém veřejné správy: Studijní texty č. 33 pro přípravu na zvláštní část úřednické zkoušky. Ministerstvo vnitra, 2017.
- ŠKODA, Bronislav. *Občanská participace na správě a rozvoji obce* [online]. Plzeň, 2018 [cit. 2021-03-13]. Dostupné z:

<https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/33487/1/Bakalarska%20prace.pdf>. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce Tomáš Louda.

- TOMÁNEK, Michal. *Odkud se vzalo participativní rozpočtování* [online]. 2021 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.participace21.cz/vznik-participativniho-rozpocetovani/>
- Úřední deska. Ejpovice [online]. Ejpovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpovice.cz/urad/uredni-deska/>
- Ústava České republiky. In: Wikipedia: Otevřená encyklopedie [online]. Wikimedia Foundation [cit. 2020-10-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Austava_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky
- VAN DETH, Jan W. A conceptual map of political participation. *Acta Politica* [online]. 2014, 49, 349–367 [cit. 2020-11-17]. DOI: <https://doi.org/10.1057/ap.2014.6>. ISSN 1741-1416.
- Volby do krajů 2016. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2016/kz4?xjazyk=CZ&xdatum=20161007&xnumnuts=3206>
- Volby do krajů 2020. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kz2020/kz4?xjazyk=CZ&xnumnuts=3206>
- Volby do Poslanecké sněmovny 2013. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2013/ps4?xjazyk=CZ&xnumnuts=3206>
- Volby do Poslanecké sněmovny 2017. *Volby* [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps4?xjazyk=CZ&xnumnuts=3206>
- Volby do zastupitelstev obcí. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z: <https://www.volby.cz/pls/kv2018/kv1111?XJAZYK=CZ&XID=0&XDZ=1&XNUMNUTS=3206&XOBEC=559792&XSTAT=1&XVYBER=0&xf=1>
- Volby do zastupitelstev obcí. Volby [online]. [cit. 2021-03-19]. Dostupné z:

<https://www.volby.cz/pls/kv2014/kv1111?xjazyk=CZ&xid=0&xdz=1&xnumnuts=3206&xobec=559792&xokrsek=1&xstat=0&xvyber=0>

- VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina. Politická participace a její determinanty v postkomunistických zemích / Politická účast a její determinanty v postkomunistických zemích. Sociologický Časopis - Czech sociological review [online]. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České, 2009, 45(5) [cit. 2020-11-17]. ISSN 0038-0288. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/41132776?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents
- Výsledky voleb a referend. *Volby* [online]. © Český statistický úřad, 2020 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.volby.cz>
- WAGNEROVÁ, Gabriela. Spor o participační demokracii na české politické scéně po roce 1989 [online]. 2008 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.e-polis.cz/clanek/spor-o-participacni-demokracii-na-ceske-politicke-scene-po-roce-1989.html>
- Zastupitelstvo obce. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/urad/zastupitelstvo-obce/>
- Zastupitelstvo obce. *Ejpvovice* [online]. Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/urad/zastupitelstvo-obce/>
- ZŠ a MŠ Ejpvovice. Ejpvovice [online]. Kemp Ejpvovice [cit. 2021-03-17]. Dostupné z: <https://www.ejpvovice.cz/obec/zs-a-ms-ejpvovice/>

Vědecké články

- SCHMIDTHUBER, Lisa, Frank PILLER, Marcel BOGERS a Dennis HILGERS. Citizen participation in public administration: investigating open government for social innovation. *R&D Management* [online]. 2019, 49(3), 343-355 [cit. 2020-11-17]. ISSN 1467-9310. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/radm.12365>

Knihy a jiné tištěné zdroje

- ČERMÁK, Daniel a Jana VOBECKÁ. *Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib*. Praha:

Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-067-4.

- ČERMÁK, Daniel et al. Spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě: význam, praxe, příslib. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2011. str. 39
- ČERNÝ, Vojtěch. *Metodika tvorby participativního rozpočtu pro města v ČR: elektronická verze* [online]. Praha: Agora CE, 2016 [cit. 2021-03-13]. ISBN 978-80-906397-2-0. Dostupné z: https://www.participativni-rozpocet.cz/wp-content/uploads/2017/05/Metodika_Participativni_rozpocet_AGORA_CE.pdf
- ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Praha: Grada, 2010. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-3061-5.
- KLÍMA, Karel a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 2., rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 2 sv. ISBN 978-80-7380-140-3
- LIPERTOVÁ, Šárka. Některé otázky zájmové samosprávy a její činnosti. Časopis Správní právo, Praha, 2010, XLIII, č. 3, str. 155. ISSN 0139-6005
- MALAST, Jan. Správní právo přehledně [online]. Spravko.cz, [cit. 2020-11-11]. Dostupné z: <https://www.spravko.cz/produkty/ebook-spravni-pravo-prehledne/>
- NEJDL, Pavel a kol. Participace a partnerství v místní veřejné správě. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2007. ISBN 978-80-7330-130-9.
- ŠRAILOVÁ, Marie a Josef VESELÝ. *Jednací řád zastupitelstva obce Ejpovice* [online]. Ejpovice, 2013 [cit. 2021-03-14].
- Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou. RIGEL, Filip. *Zákon o místním referendu s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2011, s. 62. Komentátor. ISBN 978-80-87212-85-1.
- *Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář*. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-597-1.

Legislativa a judikatura

- 2012/C 326/02 Listina základních práv Evropské unie
- C 326/391 Listina základních práv Evropské unie
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2007, sp. zn. 3 Aps/2006-76
- Sdělení č. 124/2004 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí
- Sdělení č. 14/2000 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o Evropské sociální chartě
- Sdělení č. 181/1999 Sb., Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Evropské charty místní samosprávy
- Sdělení č. 209/1992 Sb., o sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících
- Stanovisko Nejvyššího soudu z 15. 2. 2017, sp. zn. Cpjn 23/2016
- Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 118/2010 Sb., o krajském referendu
- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích
- Zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- Zákon č. 132/2006 Sb., o kronikách obcí
- Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel
- Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu
- Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR
- Zákon č. 263/2019 Sb.
- Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky
- Zákon č. 282/2020 Sb. o volbách do Evropského parlamentu

- Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem
- Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích
- Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích
- Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí
- Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu
- Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím
- Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

Seznam grafů

Graf č. 1: Složení zkoumaného souboru z hlediska pohlaví respondentů	64
Graf č. 2: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů.....	65
Graf č. 3: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů.....	65
Graf č. 4: Participace.....	66
Graf č. 5: Žádost o poskytnutí informací	67
Graf č. 6: Připomínkování.....	68
Graf č. 7: Konzultace	68
Graf č. 8: E-konzultace a e-informování.....	69
Graf č. 9: Konkrétní forma participace	69
Graf č. 10: Účast u komunálních voleb	70
Graf č. 11: Účast u voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR	71
Graf č. 12: Členství v zastupitelstvu a výboru zastupitelstva	71
Graf č. 13: Členství ve spolcích/občanských sdruženích.....	72
Graf č. 14: Členství v konkrétním spolku	72
Graf č. 15: Názor respondentů na míru participace v obci Ejpovice	73
Graf č. 16: Motivace obce k participaci občanů	73
Graf č. 17: Motivace k participaci	74

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Minimální počet potřebných hlasů oprávněných osob pro konání místního referenda podle počtu obyvatel obce nebo statutárního města	45
Tabulka č. 2: Složení zkoumaného souboru z hlediska pohlaví respondentů.....	64
Tabulka č. 3: Složení zkoumaného souboru z hlediska věku respondentů.....	65
Tabulka č. 4: Složení zkoumaného souboru z hlediska dosaženého vzdělání	66
Tabulka č. 5: Participace.....	66
Tabulka č. 6: Žádost o poskytnutí informací	67

Přílohy

Příloha č. 1 - rozhovor se starostou obce Ejpovice

1) Bylo někdy využito místní referendum v obci Ejpovice? Pokud ano, kdy a v jaké záležitosti, jaké byly výsledky a počet volebních hlasů? Nebo zde referendum nebylo konáno nikdy?

V Obci Ejpovice nebylo využito referenda.

2) Jaký máte názor na míru participace občanů na veřejných záležitostech, záležitostech a rozvoji obce?

Občan by se měl zapojit do řešení veřejných záležitostí a snažit se přispívat a podílet i na rozvoji obce. Má k tomu také možnosti. Může využít svého práva, zúčastňovat se veřejných jednání zastupitelstva a zde vznášet přímo k projednávaným bodům, které se týkají veřejných záležitostí obce a rozvoje obce, své připomínky nebo náměty. Může také oslovit zastupitele, kteří v této věci rozhodují a projednat s nimi před jednáním zastupitelstva, v klubech nebo politických stranách návrhy, jak o těchto věcech hlasovat.

Podílí se občané dostatečně/málo či hodně?

V obci jsou aktivní, ale samozřejmě i občané, kteří se spíše vyjadřují pouze mezi sebou. Zapojují se většinou do projednávaných bodů jednání, které se konkrétně týkají jejich osobních záležitostí nebo majetkových poměrů. Zde je to nebo bylo při projednávání návrhu nového územního plánu nebo strategického plánu rozvoje obce. Potom se hodně projednávají a zapojují do věcí kolem životního prostředí, likvidace komunálního odpadu a jeho třídění. Mladí spoluobčané se zapojují do dění kolem školní a předškolní výuky dětí a její zabezpečení a vytvoření podmínek pro její provádění. S tím souvisí sportovní i kulturní život v obci.

A jakým způsobem? (Participací myslím jakoukoliv participaci v obci, jde o zapojení se občanů na rozhodování ve věcech veřejných. Občané se zpravidla participují na rozhodování v místě jejich bydliště. Projevem participace je možnost hlasovat v obecním referendu v obci, dále konzultace s úřadem, požadování informací od úřadu, podávání připomínek či podnětů nebo petic, účast u voleb (právo volit a být zvolen), členství v politických stranách, přímé kontaktování politika, poskytnutí daru politické straně, účast na volební kampani, účast na demonstracích či protestech, členství v občanském sdružení, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce a předkládat svá stanoviska k projednávání, vyjadřovat se k závěrečnému účtu a rozpočtu obce, nahlížet do rozpočtu obce, vyjadřovat se k návrhu obce, nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, rady, výborů a komisí obce a pořizovat z nich výpisy.)

Funguje web obce a mobilní aplikace „V OBRAZECH“, dále je vytvořen i prostor v nabídce komunikace: NAPIŠTE STAROSTOVI. Zde mohou občané sledovat aktuální dění v obci a okamžitě na ně reagovat.

Toto jsou možnosti a prostředky, kterých mohou občané využívat a je jenom na nich, jak? Obecně při nespokojenosti s řízením obce mohou svou aktivitu směřovat k vytvoření svých strategických plánů a ty potom prosadit při volbách do obecního zastupitelstva, a to jako jedinec nebo skupina.

3) Co děláte jako obec pro zlepšení míry participace? Tedy, aby se lidé více zapojovali do rozhodování o záležitostech obce.

Obecní zastupitelstvo oslovuje občany a komunikuje s nimi převážně na veřejných zasedáních. Problém je, že i účast veřejnosti na nich je minimální.

4) Jak by se podle vás mohla zlepšit participace občanů obce? Co pro to udělat?

Jsem toho názoru, že OÚ příliš možností k větší míře participace občanů nemá. Je to hlavně o osobní sounáležitosti občana s obcí. Těžko přesvědčit někoho, koho věci veřejné nezajímají o změně jeho postoje.

5) Jaký je zájem o členství ve výborech zastupitelstva/komisi rady/radě či zastupitelstvu? (Kolik lidí chtělo být členem, kolik členů je celkem – prosím o počet lidí, kteří o členství měli zájem jak do současného zastupitelstva/rady, tak i v minulých letech, abych mohla provést komparaci zájmu v současné době a době minulé, tedy zda lidé ztratili zájem či nikoliv)

Zájem lidí je a byl minimální. Počet členů výborů je individuální v závislosti na potřebu lidského potenciálu. Zastupitelstvo nemá žádná data pro možnost porovnání zájmu občanů o členství ve výborech. Nenastal případ, že by občan aktivně navštívil OÚ a vyjádřili svou ochotu pracovat ve výboru. Předsedové výborů aktivně oslovují občany.

6) Prosím o poskytnutí dat o účasti u voleb komunálních a Parlamentních (včetně výsledků) za poslední volby, a volby předchozí. Případně zda některé osoby z Ejpvovic kandidovali (jaké a kolik).

Příloha č. 2 – dotazníkové šetření

Participace občanů na správě věcí veřejných a rozvoji obce Ejpvovice

Dobrý den,

věnujte prosím několik minut svého času vyplněním následujícího dotazníku vytvořeného pro diplomovou práci, který se týká participace (podílu, účasti) občanů na spravování veřejných záležitostí a na rozvoji obce Ejpvovice.

1. Jakého jste pohlaví?

- Muž
 Žena

2. Kolik je vám let?

- do 18 let
 19 - 30
 31 - 65
 65 +

3. Vaše dosažené vzdělání

- Základní
 Středoškolské bez maturity (výuční list)
 Středoškolské zakončené maturitní zkouškou
 Vyšší odborné - VOŠ
 Vysokoškolské

4. Podílel/a jste se někdy na rozhodování o veřejných záležitostech či rozvoji obce?

Nápověda k otázce: *Participace ve veřejné správě znamená zapojení se občanů na rozhodování ve věcech veřejných. Občané se zpravidla účastí na rozhodování v místě jejich bydliště. Projevem participace je možnost hlasovat v obecním referendu v obci, dále konzultace s úřadem, požadování informací od úřadu, podávání připomínek či podnětů nebo petic, účast u voleb (právo volit a být zvolen), členství v politických stranách, přímé kontaktování politika, poskytnutí daru politické straně, účast na volební kampani, účast na demonstracích či protestech, členství v občanském sdružení, vyjadřovat se na zasedání zastupitelstva obce a předkládat svá stanoviska k projednávání, vyjadřovat se k závěrečnému účtu a rozpočtu obce, nahlížet do rozpočtu obce, vyjadřovat se k návrhu obce, nahlížet do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva, rady, výborů a komisí obce a požítovat z nich výpisy. Zvolíte-li odpověď NE, přeskočte otázky týkající se vaší participace - otázky č. 5-9.*

- Ano
 Ne

5. Požadovala/a jste někdy poskytnutí určitých informací od úřadu obce?

Nápověda k otázce: *Pokud jste se podílel/a na rozhodování o veřejných záležitostech nebo rozvoji obce, prosím zodpovězte otázku.*

- Ano
 Ne

6. Připomínkoval/a jste někdy v konkrétní věci úřad obce?

Nápověda k otázce: *Do připomínkování patří podání podnětů, stížností, požadavků, nápadů, kritika, potřeby, přání...*

- Ano
 Ne

7. Konzultoval/a jste někdy nějakou záležitost s úřadem obce?

Nápověda k otázce: *Pokud jste se podílel/a na rozhodování o veřejných záležitostech nebo rozvoji obce, prosím zodpovězte otázku. Konzultace je obousměrná komunikace mezi občanem a úřadem obce, kdy dochází k dialogu, argumentování, vysvětlování a vyjasnění situace - může být i online. Příkladem může být konzultace s účastníky v rámci správního řízení, kdy je cílem řízení vydání stavebního povolení.*

- Ano
 Ne

8. Využil/a jste někdy e-konzultaci nebo e-informování (prostřednictvím internetu, emailu, datových schránek...)

Nápověda k otázce: *Pokud jste se podílel/a na rozhodování o veřejných záležitostech nebo rozvoji obce, prosím zodpovězte otázku. E-konzultace a e-informování je konzultace a informování prostřednictvím online prostředí, tedy skrz internet (například email, datová schránka, online chatovací prostředí úřadu)*

- Ano
 Ne

9. Pokud jste odpověděli/a na otázku č.4 o vaší účasti na participaci ANO, zvolte konkrétní projev vaší participace, který jste vykonal/a

- Konzultace
- Informování (vyžádání informace od obce)
- Připomínkování (připomínky, stížnosti, podněty, petice, stížnosti, kritika, přání)
- E-konzultace
- E-informování
- Hlasování u voleb
- Účast či vyjadřování se na zasedání zastupitelstva/rady obce
- Registrace jako volební kandidát
- Členství v politické straně
- Účast na demonstraci, protestu či stávce
- Člen v občanském sdružení
- Vyjadřování se k návrhu rozpočtu obce/závěrečnému účtu
- Nahlížení do rozpočtu obce/závěrečného účtu za uplynulý kalendářní rok
- Nahlížení do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce či usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce + pořizování výpisů z nich
- Požadání o projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou či zastupitelstvem obce
- Jiná

10. Účastník/a jste se hlasování v posledních komunálních volbách?

- Ano
- Ne

11. Účastník/a jste se hlasování u posledních voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR?

- Ano
- Ne

12. Jste členem zastupitelstva nebo výboru zastupitelstva?

- Ano
- Ne, ale chtěl/a bych být
- Ne

13. Jste členem nějakého spolku/občanského sdružení?

- Ano
- Ne, ale chtěl/a bych být
- Ne

14. Odpovězte, pokud jste členem spolku v Ejpovicích: Jakého spolku jste členem?

Nápověda k otázce: *Pokud jste členem nějaké spolku/sdružení, ale ne v Ejpovicích, prosím přeskočte otázku a neodpovídejte na ni.*

- SDH Ejpovice
- TJ Sokol Ejpovice
- Myslivecké sdružení
- Ejpovice - místo pro život
- MS CHPH Ejpovice

15. Jak se podle vás zapojují občané obce Ejpovice na správě věcí veřejných a rozvoji obce?

- Málo
- Středně
- Hodně
- Nevím

16. Motivuje obec Ejpovice nějak občany k participaci?

- Ano
- Ne
- Nevím

17. Pokud jste odpověděl/a na předchozí otázku ANO: Jak obec Ejpovice motivuje obyvatele obce k participaci na veřejných záležitostech a rozvoji obce?

18. Co by vas motivovalo k tomu, abyste se podílel/a na správě věcí veřejných a rozvoji obce Ejpovice?

- Větší míra uspokojování potřeb a žádostí občanů (úspěšný dosažený výsledek)
- Přátelská atmosféra neboli lepší prostředí v zastupitelstvu/radě/výboru zastupitelstva/komisy rady
- Jiný styl vedení úřadu
- Hmotné odměny (finance)
- Lepší či rychlejší komunikace úřadu
- Zlepšení online možností e-participace (online dotazníky, online fóra, chat, facebooková stránka s možností odpovědět na dotazy, rychlejší emailová odezva, datová schránka)
- Změna osob působících na úřadu (zaměstnanci i členové zastupitelstva/rady/ komise rady a výboru zastupitelstva)
- Prohloubení znalostí a dovedností osob působících na úřadu
- Nevím